

EL MIRALL

Núm. 163

3,01 EUR

Visions

Sí a la immersió
lingüística

Entrevista

Pablo Fuster,
president
del golf il·lenc

Itineraris

Els paisatges de
Salvador Galmés

Notes literàries

Pere Rosselló Bover,
ferit de lletres

Cinefàgia

Economia
a la pantalla

Discoïdes

Nous aires
a la música

**Endeutament autonòmic:
Una carretera malaltissa**

Paga la matrícula a "SA NOSTRA"

Informa-te'n a qualsevol
oficina de "SA NOSTRA"
o a www.sanostra.es

ACTIVA LA TEVA TARGETA

I SOMRIU TENIM UN REGAL PER A TU

B ▲ L E A R S
jove
"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

EL MIRALL

Universitat de les Illes Balears
Servei de Biblioteca i Documentació
Edifici Guillem Cifre de Colonya

EDITORIAL ENDEUTAMENT I BALANÇA FISCAL	4
DOSSIER UNA CARRETERA MALALTISSA	5
VISIONS C. CANALS I J. LLADÓ. EL CONSELL D'EUROPA VOL IMMERSIÓ	16
ENTREVISTA CARLES CANALS. PABLO FUSTER: «UN JUGADOR DE GOLF GASTA DEU VEGADES MÉS QUE UN TURISTA NORMAL»	22
NOTES LITERÀRIES LLORENÇ VICH SANCHO. PERE ROSSELLÓ BOVER, FERIT DE LLETRES	28
MISCEL·LÀNIA JAUME LLADÓ	31
CINEFÀGIA MATIAS VALLÉS. EL CINE FINANCER (COMENÇANT PER «EL PADRÍ»)	33
ITINERARIS GASPAR VALERO. RUTA DE SALVADOR GALMÉS	36
MÚSICA RAFEL M. CREUS. DISCOIDES	40

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL

Setembre-octubre
de 2005 · Núm. 163

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publica:
Associació EL MIRALL,
C/ de l'Impremta, 1, pral. 2a
07001 Palma

Adreça electrònica:
<http://www.ocbweb.org>
elmirall@ocbweb.org

President:
Jaume Lladó

Director:
Josep Melià

Cap de redacció:
Carles Canals

Consell editorial:
Jaume Lladó
Josep Melià
Carles Canals
Pere Marí

Publicitat:
Santi Adrover

Producció, administració
i publicitat:

Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:
Omnium Cultural
C/ Diputació, 276 pral.
08009 Barcelona

Delegació a València:
Acció Cultural del País Valencià
C/ de Moratín, 15
46001 València

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió
dels seus autors

Foto de coberta
El Mirall

Disseny
Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició
Ecogràfic

Impressió
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754

Dipòsit legal
PM 10-1987

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

510732189X

Endeutament i balança fiscal

Editorial

La malaltissa carrera engegada pel Govern Matas per construir d'autopistes, combinada amb la victòria de Zapatero, ha generat més d'una ombra en la capacitat financera de la comunitat per pagar les grans infraestructures de comunicació que es troben en execució. Si, per un costat, sembla poc presentable tirar endavant grans inversions sense el vistiplau de qui les ha de pagar, per l'altre, també sembla poc presentable un sistema autonòmic en què l'autogovern no tenguí prou capacitat de fer les obres i els equips que consideri necessaris, sobretot quan la recaptació fiscal és més que suficient. Tot indica que si no es produeix l'improbable acord entre el Consolat i Madrid, el Govern balear no tindrà més remei que assumir-ne el cost. Un cost que només es podrà assumir de dues maneres: l'endeutament i la pujada fiscal.

L'endeutament és una manera d'aconseguir finançament que està a l'ordre del dia. Qualsevol empresa acudeix als bancs i les caixes d'estalvi per poder dur a terme una inversió. Ara bé, el que succeeix és que ja fa estona que les administracions estan subjectes a un estricte règim de control pressupostari que va tenir un dels exemples principals en aquella norma del dèficit zero. En conseqüència, l'endeutament, tot i ser un sistema normal per aconseguir doblers, és un sistema que presenta dos entrebancs. Un primer entrebanc és aquesta limitació legal que en circumscriu la utilització. Un segon entrebanc és que hipoteca els nous executius i té repercussions més enllà del mandat polític de qui contreu les obligacions.

La pujada fiscal tampoc no és una solució amb massa defensors. S'ha comentat que davant la manca d'entesa amb el Govern central s'haurà d'apujar la tributació de la benzina per obtenir recursos. Després de l'ecotaxa i tota la campanya d'atac i criminalització, és una paradoxa mala de vendre que apugin els impostos. De fet, apujar impostos sempre és impopular, però amb aquests antecedents encara més.

Sigui com sigui, i més enllà de si ens semblen bé les autopistes o si ens semblen malament, la qüestió de fons és l'ofegament econòmic en què viuen les nostres administracions. Podem, hem de demanar responsabilitat als nostres governants perquè no estirin més el braç que la màniga. Ara bé, no podem oblidar el problema de fons, una balança fiscal absolutament injusta, que ens lliga les mans i que ens resta competitivitat. Els balears pagam molt, però una enorme part del nostre esforç se'n va mar enllà per no tornar. La solidaritat no pot ser infinita, ni es pot fer si se'n posa en perill la continuïtat. Tot té uns marges.

Vivim una conjuntura política en què cal exigir dues coses. Una primera cosa és que el president Zapatero demostrí el seu famós tarannà i faci públiques les distintes balances fiscals; per evitar la demagògia s'ha de donar claredat i transparència al sistema de finançament autonòmic, s'ha d'objectivar per evitar la sagnia actual. La segona cosa que cal exigir és que la reforma de l'Estatut abordi aquest tema des d'un plantejament ambiciós que ens garanteixi uns ingressos pressupostaris numèricament suficients per afrontar els nostres reptes com a país. Fa massa anys que feim el paper de banyuts i pagam el beure, és ben hora de canviar una situació que tant de dany ens fa col·lectivament. Anar a l'endeutament o a la pujada fiscal no són més que mecanismes que ajornen el vertader debat de fons i que encara empitjoren una situació ja de per si complicada i difícil. Lògicament, és bo que aprofundim en les conseqüències d'utilitzar aquests draps calents, però tan lògic com això és que dibuixem l'objectiu que hem de menester com a societat. Tot i que la reivindicació sigui reiterativa i repetitiva, no hem de caure en l'apatia, no ens hi podem resignar. Ens hi jugam massa perquè ens hi resignem. Ja se sap que és poc lluitat parlar de doblers, però és que sense doblers no hi ha ni política, ni transformació, per tant, tot i la incomoditat, n'hem de continuar parlant. Ara que la nostra economia no passa per un moment dolç encara té més sentit que reclamem un finançament que ens permeti intervenir per guanyar el futur.

Una carretera malaltissa

Dossier

Model de finançament: la gran assignatura pendent

AURORA FERRER

Hi ha un punt de coincidència entre totes les esferes polítiques i socials envers el model de finançament balear: encara és una assignatura pendent de resoldre.

Això implica que protagonitzi la majoria de les negociacions que es mantenen entre l'Executiu autonòmic i el Govern central, i que hi hagi un debat públic obert i permanent. En aquest sentit cal recordar que les Balears es regeixen per un règim de finançament comú, la qual cosa significa que Madrid recapta i després decideix què s'ha de repartir a cada comunitat autònoma.

Això, en el cas de les Balears, és gairebé com dir que la polèmica està servida, perquè el descontent derivat per la diferència entre el que es recapta –capacitat fiscal– i el que es percep –índex de finançament– és palès i més que obvi. Una dada que posa en evidència la *diferència* esmentada és que, segons la Direcció General de Projectes del Govern de les Illes Balears, sobre unes dades de FUNCAS, la liquidació del sistema de finançament autonòmic l'any 2002 situava les Balears en un índex de capacitat fiscal del 144%, mentre que l'índex de finançament les situava en un 84%. Tot i que el que és encara més significatiu d'aquestes dades és que, llevat del País Basc i Navarra, que es regeixen pel règim foral, les quinze comunitats autònomes restants estan per sota de la capacitat fiscal balear i, alhora, estan per damunt segons l'índex de finançament. Cal assenyalar que, d'aquestes diferències, el que s'anomena balança fiscal negativa o dèficit fiscal es deriva del criteri de solidaritat amb el qual es realitza el repartiment, cosa que significa que les comunitats més pobres en perceben més, tot

i que hi hagin aportat menys. No obstant això, aquest fet ja obre de cop dos interrogants: les Balears volen ser solidàries amb la resta de les comunitats autònomes? i fins a quin punt volen que arribi aquesta solidaritat, si això es tradueix a rebre menys recursos per afrontar el seu desenvolupament?

Arribats en aquest punt, és convenient no perdre de vista que quan s'afronta el model de finançament balear s'ha de tenir present una de les dites més encertades que té el savi refranyer popular: «el qui paga, mana». La qual cosa vol dir que quan es tracta del sistema de finançament no es pot obviar ni molt manco que alhora s'aborda un model de govern, de benestar, de desenvolupament econòmic i social... Llavors s'ha de tenir en compte que el règim comú de finançament pel qual es regeixen les Balears comporta una relació complexa, ja que la gestió i les decisions de com s'han de fer les coses es prenen aquí, però qui ha de finançar-les al final és el Govern central. En definitiva, una relació d'aquestes de «jo et convid, però pagues tu».

A més, alhora és convenient apuntar que la recaptació dels impostos és una de les funcions institucionals més impopulars envers la ciutadania. Així que el fet que sigui el Govern central l'encarregat de recaptar-los allibera l'Administració autonòmica d'una tasca que es pot qualificar com a mínim d'*ingrata*. Pel que fa al cas, i sense pretendre caure en demagògies, convé no oblidar la reacció i la *benvin-*

guda amb la qual el sector hotelier va rebre una figura fiscal pròpia de les Balears, l'ecotaxa.

Evolució de les autonomies

A la vegada és obligat recordar que l'evolució de l'Estat de les autonomies des de la dècada dels anys 80 es caracteritza per les onades de competències assumides en distintes matèries, les noves realitats socials i sociològiques, i els nous escenaris en l'economia internacional, entre d'altres. Factors que han marcat d'una forma molt clara una nova configuració de les comunitats autònomes a l'Estat espanyol, i

les Balears, és clar, no han estat alienes a totes aquestes transformacions. Sobre això, només cal recordar que als darrers anys l'Estat central transferí les competències en matèria d'Educació i Sanitat, i per situar la importància d'aquestes àrees de gestió és oportú afegir que ambdues funcions suposen entorn del 60% del total del pressupost aprovat l'any 2004. Tampoc no es pot obviar que tots els desafiaments de l'economia, les infraestructures, etc. han de menester un suport financer. Així mateix, quan es plantegen

els problemes derivats del model de finançament, un altre factor que s'ha de tenir present és el fet que la configuració del mapa polític a l'Estat espanyol i a les Balears al llarg de les darreres legislatures ha afavorit que el debat obert pogués fins i tot recordar sovint un partit de ping-pong. Un dels orígens que ho afavoriria seria, com tothom sap, que ha coincidit que quan en aquesta comunitat autònoma ha governat el Partit Popular, a Madrid ho ha fet el Partit Socialista Obrer Espanyol, i a l'inrevés. Per això no és gens

estrany que tots els aspectes relacionats amb el finançament balear s'hagin convertit en un tema fins i tot recurrent i, de vegades, massa oportunista, per llançar la pilota al camp contrari. De fet, al marge d'uns quants mesos en què coincidí Jaume Matas amb José María Aznar al capdavant de l'Executiu central, les diferències en el color polític han estat una constant. I fins i tot aquest espai breu de temps fou força controvertit perquè precisament va ser el moment en què es negociaven les transferències de les dues àrees de gestió importants abans esmentades: Sanitat i Educació, i una de les crítiques que se'n derivà va ser que arribaren amb unes dotacions pressupostàries deficitàries, tot i que el Pacte de Progrés va rebre les competències de Sanitat.

Malauradament cal dir que, si en qualque aspecte del debat hi ha un consens a totes les esferes polítiques i socials entorn del model de finançament balear, les Balears mantenen un dèficit a la balança fiscal, i els recursos que el Govern central hi destina són insuficients. Tot i així, l'anàlisi i les propostes que es formulen per aconseguir que les Balears estiguin adientment dotades són ben diferents. Plataforma empresarial Pel que fa a les aportacions de la societat civil envers el model de finançament balear i a les preses de posició, cal fer notar que aquest mateix estiu, a la seu de la Cambra de Comerç, es constituí una plataforma integrada per les organitzacions següents: les cambres de comerç de les Balears, les patronals PIMEM i CAEB, l'Agrupació de Cadenes

Hoteleres, la Federació Empresarial Hotelera de Mallorca, els col·legis d'advocats, d'arquitectes, d'economistes, d'enginyers industrials i el Cercle d'Economia de Mallorca. Totes subscriueren un document sobre el model actual de finançament autonòmic de les Balears i alhora exigiren al Govern central un model nou de relació econòmica entre l'Administració i la comunitat autònoma de les Illes Balears. A més, totes aquestes entitats coincideixen a considerar que, en l'actualitat, les Balears presenten un sistema de finançament discriminatori i perjudicial, i consideren d'importància vital formular una proposta nova de finançament consensuat. A més defensen que la societat civil ha de prendre consciència d'aquest problema, amb l'objectiu d'assolir un grau d'exigència més notable enfront del Govern central.

El document esmentat postula que les Balears pateixen una situació de discriminació amb el finançament autonòmic actual, perquè considera que, sense ser els més rics, aquesta comunitat és la que més aporta a la solidaritat interregional.

Les dades

De fet, indiquen que altres comunitats més riques, segons l'INE, com Madrid, Navarra, el País Basc, Catalunya, La Rioja i Aragó, hi aporten moltíssim menys o gens. Per corroborar aquesta valoració, els integrants

des de 1976

**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

**ES
REFUGI**

T'equipam per a l'aventura

Via Sindicat, 21 (pati interior)
Palma
Tel. 971 71 67 31
Fax 971 71 85 97
refugi@detallsport.es
www.esrefugi.es

de la plataforma remetent a les dades obtingudes per la Fundació de Caixes d'Estalvi quant a la relació de set autonomies que hi aportaren fons i que l'any 2003 contribuïren a finançar les despeses públiques de la resta d'autonomies d'Espanya. Les dades següents estan ordenades de major a menor, en milions d'euros i segons el tant per cent d'aportació sobre la renda interior bruta: Balears 3.153,1 (15,19%), Madrid 14.287,5 (10,32%) Catalunya 14.203,9 (9,27%), País Basc 1.715,8 (3,44%), Comunitat Valenciana 1.592,9 (1,90%), La Rioja 45,3 (0,74%), Navarra 27,2 (0,20%).

Milions euros	%	s/RIB
Balears	3.153,1	15,19 %
Madrid	14.287,5	10,32 %
Catalunya	14.203,9	9,27 %
País Basc	1.715,8	3,44 %
C. Valenciana	1.592,9	1,90 %
La Rioja	45,3	0,74 %
Navarra	27,2	0,20 %

A més, remetent a les dades de la comptabilitat regional de l'any 2004, publicades per l'INE, en què es mostra el producte interior brut per *capita* de les autonomies aportadores. Ordenades de major a menor i calculades en euros, són les següents: Madrid 19.012, Navarra 18.669, País Basc 18.077, Catalunya 16.840, La Rioja 16.168, Aragó 15.738, Balears 14.893 i Comunitat Valenciana 13.454.

Euros	
Madrid	19.012
Navarra	18.669
País Basc	18.077
Catalunya	16.840
La Rioja	16.168
Aragó	15.738
Balears	14.893
C. Valenciana	13.454

Aquestes dades serveixen perquè els empresaris valorin que la solidaritat justa suposaria que les autonomies més riques aportassin recursos a les menys riques i, alhora, que com més

riques, més n'hi aportassin, i com menys riques, més en rebessin, i la realitat, sentencien, és que per a les Balears no és així.

Així mateix, valoren que les infraestructures públiques –els hospitals, el transport públic, les carreteres, etc.– de la nostra comunitat són de les pitjors d'Espanya. Alhora que apunten,

entre altres aspectes, que les Balears han disminuït un 3,24%, en el període 1999-2004, el seu producte interior brut per *capita*, per la qual cosa qualifiquen de *discrecional* el finançament autònom balear.

En resum, consideren que, d'una banda, les Balears aporten unes quantitats excessives i, de l'altra,

no disposen de doblers per a inversions públiques que garanteixin un marc raonable per desenvolupar l'economia. I afegeixen que, tot i volent ser solidaris, els indigna la discriminació que pateixen les Balears. Al mateix temps demanen un sistema de finançament solidari, just, transparent i reglat en què el finançament no depengui del color del govern de torn, sinó d'unes normes ben definides. Aquesta plataforma empresarial convé que inicialment la nova realitat espanyola de comunitats autònomes amb models de finançament particulars va poder provocar desajusts financers. No obstant això, considera que, vint-i-cinc anys després, amb la informació de què disposa sobre balances fiscals, inversions públiques per autonomies, despesa sanitària per autonomies, educació, capital públic per *capita*, etc., la situació de les Balears s'ha de qualificar d'*escandalosa*.

D'altra banda, remarquen que tots els partits polítics a Catalunya reconeixen i manifesten públicament que hi ha un

dèficit i estan d'acord a canviar el model de finançament, tot i que paguen amb relació al seu PIB molt menys que les Balears. Això els du a demanar-se: com defensen els interessos els partits polítics de les Balears, i en particular els que tenen implantació a tot el país?

Per tot això, la plataforma en què estan integrades les onze organitzacions abans esmentades han constituït un front comú amb el propòsit de sol·licitar a tots els partits polítics de les Balears, i particularment als majoritaris, que arribin a un acord de finançament de les Balears que es presenti conjuntament al Govern central.

Acord de finançament

Pel que fa a l'acord sobre el finançament autonòmic, consideren que hauria de recollir un seguit d'aspectes, com ara fixar uns criteris de solidaritat per a totes les autonomies de l'Estat espanyol, de manera que les més riques fossin les que pagassin més i viceversa. A més, apunten que hauria de deixar clar que les

comunitats de règim foral —el País Basc i Navarra— han de contribuir a la solidaritat com la resta, és a dir, no gaudir de privilegis encara que hi pugui haver sistemes de gestió diferents. També consideren necessari valorar l'estoc de capital públic —hospitals, residències de la tercera edat, carreteres, ferrocarril, escoles, universitats, entre d'altres— de totes les comunitats per veure'n les mancances i cap on s'ha de dirigir la inversió pública. Al mateix temps, demanen arbitrar uns mitjans de correcció perquè les despeses i les inversions en els conceptes bàsics (Sanitat, Educació, etc.) per *capita* siguin equivalents a tot el país. Alhora exigeixen establir el percentatge màxim del producte interior brut amb el qual una comunitat ha de contribuir a la solidaritat interregional. Així mateix, creuen necessari elaborar tots els anys les balances fiscals de les comunitats autònomes com a instrument de transparència i control de l'Executiu. Pel que fa a la condició insular, demanen que es reconegui el règim especial de les Balears a fi

de compensar-ne el cost.

Finalment, el document subscrit alerta sobre la situació de les Balears i opina que és particularment crítica, perquè indica que s'ha empobrit, segons l'INE, un -3,24 % en el període de 1999 a 2004. I reivindica la necessitat de fer inversions públiques importants per adaptar les Balears a la nova realitat econòmica mundial, la qual cosa segons la seva opinió permetrà garantir-ne el creixement econòmic i el benestar.

Model de finançament contra el model d'Estat

Continuant amb les reflexions que fa la societat civil entorn del model de finançament, un contrapunt a l'opinió del món empresarial balear l'aporta un dels sindicats més representatius a les Balears, CCOO. De fet, una de les primeres reflexions que formula fa referència al context on s'aborda aquesta qüestió. En aquest sentit, el responsable d'Ocupació, Formació i Política Sectorial d'aquest sindicat, Rafael Borràs, considera que, si bé és cert que coincideix amb els empresaris a valorar que les

Balears estan «maltractades» financerament, defensa que el primer gran repte per poder dissenyar un sistema de finançament nou passa indefectiblement per establir un model polític. Un model en el qual s'ha d'acordar quin autogovern volen les Balears i com s'ha de definir un model de creixement sostenible. En aquest mateix sentit, recorda que les Balears, com la resta de comunitats autònomes, estan immerses en un procés de reforma de l'Estatut i un dels debats oberts és si és en aquest marc on s'ha de tractar el model de finançament. En qualsevol cas, valora que ara per ara és fonamental establir-ne els fonaments per tal de situar la capacitat de decisió que ha d'assumir el Govern balear respecte de l'Executiu central. Una vegada aclarida aquesta primera qüestió, s'haurien d'enllestir les normes del joc per garantir un finançament adient, que ha de garantir una cohesió social, un estat de benestar i un model de desenvolupament respectuós amb el medi ambient. Pel que fa a la posició de CCOO, Borràs manifesta que el sindicat defensa un Estat comú a totes les comunitats autònomes, fonamentat en un criteri de solidaritat i en la lleialtat institucional. I pel que fa a la responsabilitat de la recaptació fiscal, es mostra clarament partidari de mantenir l'Agència Tributària Estatal, la qual cosa defensa argumentant que la seva funció bàsica ha de ser la de fer possible que els ciutadans siguin el més iguals possible, i comenta que el model d'economia cada vegada està més globalitzat, per la qual cosa considera que perseguir el frau fiscal és més eficaç mitjançant un sistema de recaptació d'àmbit estatal. Alhora aprofita per defensar el principi de progressivitat, és a dir: qui més té, ha de pagar més. D'altra banda, aquest líder sindical incideix en el fet que les deficiències del finançament no

es poden deslligar mai de la capacitat recaptadora. En aquest sentit, adverteix que s'ha de ser molt conscient que les baixades i les supressions d'impostos redonden a tenir un Estat que qualifica d'*anorèctic*, la qual cosa relaciona amb l'increment del dèficit econòmic. Pel que fa al cas, valora que aquest dèficit no solament té incidència en matèries tan assenyalades com la Sanitat o l'Educació, sinó que es projecta a altres nivells, com ara en el desenvolupament de la investigació, en la innovació, en la incorporació de les noves tecnologies...

I, pel que fa a la condició insular, Borràs troba oportú matisar que, si bé és cert que implica factors negatius, considera que alhora aporta beneficis substancials, ja que tot just defensa que el desenvolupament turístic que han experimentat les Balears és gràcies a aquesta situació geogràfica. Per això, apunta que s'ha de donar un valor al territori, ja que repercuteix en una generació de riquesa que està molt per damunt d'altres comunitats autònomes. També afegeix que un altre aspecte recurrent és atribuir els problemes de finançament que pateixen les Balears al creixement de la població experimentat durant els darrers anys. No obstant això, creu que és necessari tenir en compte que l'augment de població s'ha d'avaluar igualment en la mesura justa, perquè aquest increment comporta, a la vegada, una major capacitat recaptadora per a la comunitat autònoma. Per acabar, cal assenyalar que, a part de tots els matisos i de les diferències indubtables que hi ha entre els diferents interlocutors socials, el que és ben cert és que, ara com ara, és d'una importància cabdal trobar una sortida a tots els problemes que es deriven del model de finançament per a les Balears. A més, la urgència ve donada, entre altres raons, perquè ha arribat el punt en què s'ha tornat una demanda que està estesa per tota la societat civil.

Valoracions polítiques sobre un endeutament «històric»

RAFFEL GALLEGO

Les Balears és una terra de contradiccions, també –o tal vegada sobretot– en l'àmbit econòmic.

Qualsevol país amb una renda per *capita* com la nostra tindria uns comptes més que sanejats, un present sense incerteses i un gran futur assegurat; però aquesta autonomia *privilegiada* fa anys que perd la partida quan es tracta de relacionar-se financerament amb els governs de l'Estat al qual pertany. A la manca d'una redistribució *justa* dels recursos per part de Madrid, s'hi afegeix ara una sèrie de decisions pressupostàries *arriscades* de l'Executiu de Jaume Matas. El resultat: una comunitat altament endeutada,

que no vol perdre el tren de la modernitat però que ha de fer malabarismes per obtenir els recursos necessaris per continuar oferint les prestacions que se li exigeixen.

Aquest és el plantejament de base més o menys compartit pels experts, els agents socials i les organitzacions polítiques. Les diferències compareixen quan es tracta d'assenyalar les causes del dèficit i, sobretot, a l'hora d'esmentar-ne les possibles sortides.

«La hipoteca de la comunitat és tan elevada que el 2007 és

millor que no governem, el marge per fer política serà mínim.» Era l'opinió que manifestava no fa gaire temps un important dirigent de l'esquerra. Una opinió que, malgrat que no s'expressi de manera tan clara, semblen compartir la resta de partits de l'oposició.

El portaveu adjunt del PSIB-PSOE al Parlament balear, Francesc Quetglas, calcula que el deute de la CAIB supera actualment els 2.000 milions d'euros. Com a principals causes apunta els projectes viaris que el Govern de les Illes ha encetat al darrer any i mig. «S'han contractat carreteres per un valor 50 vegades més alt del que s'havia previst inicialment, i a més s'ha fet amb presses i sense preveure'n les conseqüències», afirma el diputat socialista abans d'advertir que l'Executiu central no pagarà mai aquestes despeses «ja que s'han compromès incomplint

el conveni que s'havia signat». Quetglas considera que el dèficit en matèria sanitària i educativa «és relatiu». A continuació, afegeix que la darrera injecció del gabinet de Rodríguez Zapatero en bona part el pal·liarà. En canvi, recorda els «més de 600 milions» de deute que ha adquirit el Govern Matas només en els pressupostos del 2005.

Quan es tracta de jutjar la gestió de l'actual govern autonòmic, els socialistes miren cap als 20 milions que ha costat IB3, partida que asseguren que es triplicarà al pròxim exercici; cap a l'hospital de Son Espases, o cap a l'equip ciclista professional (Team Illes Balears). Tot plegat, comenta Quetglas, ha contribuït a engrandir un «forat negre» que

no es podrà tancar en molts anys. «Avui, cada família de cinc membres està endeutada amb més de 6.000 euros...

Aquest govern ha hipotecat les generacions futures», sentència l'exconseller del Pacte de

Quetglas creu que el deute de la CAIB supera els 2.000 milions d'euros

Progrés, que acaba reconeixent que, en un futur, no quedarà més remei que apujar els impostos per fer front a aquesta situació.

Al PSM són encara més crus quan valoren els números vermells de l'Administració autonòmica. L'exvicepresident amb el Pacte i actual portaveu dels nacionalistes a la cambra, Pere Sampol, assegura que actualment el deute sobrepassa els 3.000 milions. Per arribar a

aquesta conclusió, suma el dèficit acumulat d'altres anys, el de les distintes conselleries del Govern, les empreses públiques i les despeses plurianuals.

Sampol al·ludeix a la «gravíssima irresponsabilitat» del president balear, Jaume Matas, per projectar i pagar «autopistes sobredimensionades» en plena crisi del petroli. Tanmateix, afirma que aquesta acumulació d'obra pública «ha provocat l'arribada d'empreses de fora, que han llevat negoci a les illenques i, a més, ha generat un allau d'immigració que acabarà per col·lapsar els serveis públics».

A l'hora de parlar del futur, el nacionalista també parla d'«hipoteques», «les que ja pateixen els ciutadans de l'arxipèlag» i «les que tindran els pròxims governs». «Amb els doblers que deixaran, amb prou feines es podrà fer front a les despeses de personal de la CAIB, la despesa corrent i els interessos», pronostica abans de parlar d'eventuals solucions: un sistema de finançament similar al concert econòmic i una major capacitat de gestió dels impostos que generam aquí.

Miquel Rosselló (coordinador d'Esquerra Unida de Mallorca i diputat autonòmic per la coalició EU-EV) comença la seva anàlisi parlant d'un finançament autonòmic «injust i desequilibrat» i que «sempre ha anat en detriment d'aquesta comunitat autònoma». A continuació, lamenta l'èxit que han tingut des de fa dècades certs plantejaments «falsament humanistes», basats en l'asseveració que «les Balears és una comunitat rica i no necessita l'ajuda de l'Estat, només ha d'aportar part d'aquesta riquesa». En aquest sentit, Rosselló explica que el capital que hi ha a les Illes està en mans de les grans empreses i una petita part de la societat civil, «però, en canvi, ens trobam amb sous i pensions molt baixos, manca d'infraestructures i d'inversions en matèries estratègiques i, en definitiva, amb una administració raquítica».

Pel que fa a les causes de tot el que s'ha exposat anteriorment, el dirigent d'esquerres les atribueix a l'acció dels governs de concepció lliberal que han

tingut el poder durant molts anys.

Rosselló critica l'endeutament «absolutament desmesurat» al qual ens han abocat PP i UM. En la seva opinió, les Balears necessiten a partir d'ara unes fortes injeccions econòmiques per part de l'Estat, però també «una política autonòmica molt més racional i austera, molt diferent a aquesta de mans foradades que patim ara amb Matas».

Les valoracions dels partits de l'oposició disten molt de les que emeten les formacions de centre dreta, que exposen una visió menys dramàtica i sempre miren cap a Madrid per cercar vies de solució.

El conseller insular d'Economia i Hisenda i membre de la direcció d'Unió Mallorquina, Miquel Àngel Flaquer, opta per assenyalar el dèficit que arrossegam en Sanitat i Educació com a orígens dels mals. Flaquer recorda unes transferències –sobretot les sanitàries– mal dotades per l'Estat. Davant la situació provocada per aquesta circumstància, Flaquer indica que el Govern balear tenia dues opcions: no endeutar-se i oferir als seus ciutadans simplement uns serveis mínims o endeutar-se per mantenir unes despeses per *capita* que ens equiparassin a les de la resta de comunitats autònomes.

A UM domina la teoria que un executiu sempre té l'obligació d'encetar projectes, i que la manca de finançament per gastar a curt termini no pot ser una excusa per no

actuar. En aquest punt,

Flaquer reconeix que hauria fet el mateix que el conseller econòmic del Govern Matas, Lluís Ramis d'Ayreflor, i optar per l'endeutament.

Tot i així, Flaquer adverteix que «encara hi ha iniciatives

molt importants que no acaben de concretar-se, com és el cas de la reforma del passeig marítim de Palma».

Com a solució a la malaltia financera de la CAIB, els nacionalistes de centre proposen des de fa temps una redistribució diferent de la «caixa única» de l'Estat, i són partidaris del que denominen «acord econòmic» (un eufemisme de l'esmentat «concert econòmic») i de la creació d'una agència tributària pròpia concertada amb l'Estat.

Davant les crítiques i les lloances, el Partit Popular de les Illes –suport del Govern de la comunitat– s'aferra als deutes *històrics* per restar importància a l'adquirir pel gabinet Matas.

El portaveu de la formació, Miquel Ramis, dóna la culpa a les mancances del finançament autonòmic i al·ludeix a la responsabilitat del Govern central a l'hora de trobar solucions.

El PP reclama ara que l'Estat equipari els ciutadans illencs a la resta d'espanyols pel que fa la despesa per habitant, sobretot en matèria de Sanitat i Educació.

Quan es refereix a l'endeutament que ha contret el Govern balear, Ramis parla de «demanda». «El pressupost que es va aprovar per a enguany –amb un dèficit reconegut per l'Executiu de més de 300 milions d'euros– ve donat per les demandes dels ciutadans, que necessitaven més serveis i millors infraestructures.»

El portaveu popular considera que en un futur, a part de la compensació estatal del nostre dèficit històric, «s'hauran de trobar solucions imaginatives». A més, no descarta una eventual apujada d'impostos com a sortida a una situació financera que ara preocupa a tothom, però que ningú no sap les conseqüències que podrà tenir a curt, mitjà i llarg termini.

Per fi he trobat la universitat que s'adapta a mi i no a l'inrevés.

Cristina
Empleada de banca
i estudiant
d'Administració
i Direcció d'Empreses
a la UOC

Benvinguts a la universitat personal

Titulacions oficials

DIPLOMATURES

- Ciències Empresarials
- Turisme

LLICENCIATURES

- Dret
- Filologia Catalana
- Humanitats
- Psicologia

LLICENCIATURES 2n. CICLE

- Administració i Direcció d'Empreses
- Ciències del Treball
- Comunicació Audiovisual
- Documentació (gestió de la informació)
- Filologia Catalana
- Humanitats
- Investigació i Tècniques de Mercat (màrqueting)
- Psicopedagogia
- Publicitat i Relacions Públiques

LLICENCIATURES 2n. CICLE / MÀSTER

- Estudis de l'Àsia Oriental
- Estudis de Ciències Polítiques i de l'Administració

ENGINYERIES

- Enginyeria en Informàtica (2n. cicle)
- Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió
- Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes
- Enginyeria Tècnica de Telecomunicació (especialitat en Telemàtica)
- Graduat en Multimèdia (títol propi)

ALTRES ESTUDIS

- @teneu universitari
- Curs d'accés a la UOC per a més grans de 25 anys
- Formació de postgrau

Sol·licitud d'accés a www.uoc.edu

Inici període lectiu: febrer de 2006

Informa-te'n als centres de suport de la UOC a CIUTADELLA (c. Hospital de Sta. Magdalena, 1), EIVISSA (c. Josep Zornoza Bernabeu, 8 baixos dreta) i MANACOR (c. Muntaner, 12) al tel. 902 141 141 i al nostre web www.uoc.edu.

www.uoc.edu

La universitat, a casa

El Consell d'Europa vol immersió lingüística, el Defensor del Poble no

CARLES CANALS

Quan el Govern espanyol subscrigué la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, afirmà la seva intenció de protegir-les i promoure-les com a patrimoni de la humanitat.

En la pràctica, s'ha limitat a no interferir excessivament en les decisions preses per les diferents comunitats autònomes implicades en el procés. Això és molt més del que ens pot semblar, atesa l'actitud d'altres estats que també signaren el document del Consell d'Europa. En cap cas no és casual que aquest organisme hagi reconegut en el seu darrer informe sobre l'aplicació de la Carta que «Espanya és un dels països europeus més compromesos en la protecció» de les seves llengües, malgrat excepcions com la que suposà l'intent del darrer govern d'Aznar amb la seva Llei orgànica de qualitat a

l'ensenyament, que modificava els horaris docents dedicats als diferents idiomes en imposar més hores dedicades al castellà. Ara el Consell d'Europa –el qual no ha de ser confós amb el Consell Europeu– insta «les autoritats competents a establir models educatius essencialment en català per a l'ensenyament preescolar, primari i secundari a les Illes Balears, de conformitat amb els compromisos específics contrets en aquests àmbits». En altres paraules, recomana la immersió lingüística en català, sense desatendre el coneixement del castellà; i recorda l'existència de l'anomenat **Decret de Mínims**, que obliga a oferir ensenyament en català *almanco* en un cinquanta per cent de l'horari lectiu. De fet, «el Comitè d'Experts considera que el model educatiu actual no assoleix el nivell exigít pels compromisos específics contrets per Espanya, que comporten oferir ensenyament principalment en català a les Illes Balears i que aquest no es limiti a la meitat del programa escolar. L'ensenyament ofert actualment a les Illes Balears correspon en realitat al nivell d'educació més baix establert». Es tracta, indubtablement, d'un cop ben fort a les pretensions de la **Conselleria d'Educació balear** d'oferir l'ensenyament primer en llengua castellana quan els pares així ho sol·licitin, –i no en parlem, del certificat de català– en recordar-li que una instància superior –el Govern de l'Estat– ha signat compromisos

VISIONS

ben diferents, els quals «no es compleixen en el cas del català a les Illes Balears», segons ja havien testimoniat entitats com el **Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament** o l'**Obra Cultural Balear**, entre d'altres.

No és estrany, en aquestes circumstàncies, que el conseller esperonat, **Francesc Fiol**, hagi de sortir del mal pas posant en entredit la imparcialitat dels experts independents designats pel **Comitè de**

Ministres i de les seves fonts. Segons el titular d'Educació, hauríem de veure qui són aquests experts i qui els n'ha informat. I tampoc no ens ha de sorprendre que, uns pocs dies després que el Consell d'Europa fes públiques les seves recomanacions, el Defensor del Poble, **Enrique Múgica**, enviàs una carta a la ministra d'Educació, **María Jesús San Segundo**, per demanar-li que la futura **Llei orgànica d'educació** garanteixi l'ús

del castellà en les comunitats bilingües, mostrant a més la seva preocupació per les queixes «**frequents i nombroses**» de pares d'alumnes castellanoparlants a comunitats com la balear. A Múgica no li agrada la immersió lingüística si no es practica en castellà. Però fóra poc assenyat simplificar aquest problema, el qual existeix i té implicacions que van més enllà de la defensa patrimonial d'una llengua: s'ha de saber si, al marge

EL MIRALL

amb el suport de

Consell de Mallorca

ESTOP
ESTUDIS TOPOGRÀFICS

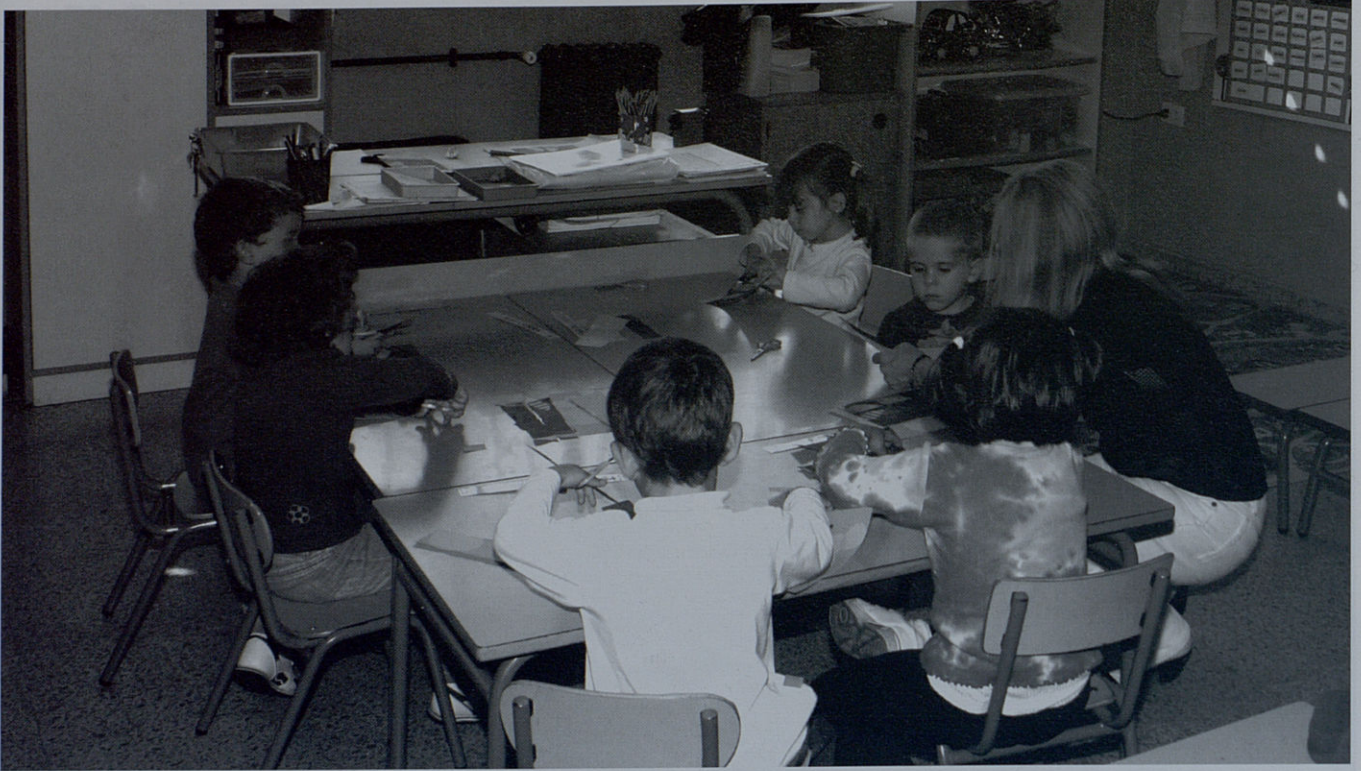

- Plànols Topogràfics
  - Mesuraments
  - Replanteigs
- Fotografies aèries
  - Verticals
  - Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

del nombre d'hores o la presència relativa que es vulgui donar a l'ensenyament del català i del castellà, el sistema educatiu assoleix el compromís essencial de garantir un coneixement òptim d'aquests dos idiomes. Qualsevol professor o mestre consultat admetrà, al marge de consideracions polítiques – impertinents a l'objecte d'aquest article, tot i ser legítimes i necessàries –, que el sistema educatiu és feble a les Balears: una bona part –si no la majoria– dels nostres alumnes acaba l'educació obligatòria sense una competència lingüística considerada adient en cap de les llengües oficials. Com han ressenyat nombrosos autors, el retrocés

evident dels hàbits lectors, corresponent a una societat marcada per la informació i l'oci audiovisuals, s'afegeix a l'ús creixent d'ortografies simplificades –en els xats, en els correus electrònics, en els SMS telefònics– per coadjuvar en aquest aprenentatge deficient. Malgrat algunes veus discrepants, aquest enunciat es respecta com a axioma per justificar la *decadència* lingüística dels alumnes. Menys consens trobam a l'hora de definir la responsabilitat del sistema educatiu, entès com a conjunció de docents, progenitors i institucions. Les reses de posició polítiques, sectorials i familiars són ben conegudes i no les resumirem aquí. Però paga la

pena recordar que la Conselleria d'Educació ha rebutjat avaluar el rendiment del seu alumnat a través del sistema seguit per l'**informe PISA**, al·legant que ja s'ha endegat un sistema d'autoavaluació molt semblant al que segueixen els experts internacionals. Veus com la de **Jaume Lladó** han protestat en entendre que els nostres polítics «**volen estar segurs que aprovaran amb bona nota abans de lliurar-se a una avaluació externa que els podia fer quedar malament**». És exactament la mateixa estratègia seguida amb l'informe del Consell d'Europa, i la mateixa que seguí el PSOE en defensar la LOGSE quan el PP redactà la seva Llei de Qualitat.

 Roldan

C/ Eusebi Estada, 66 - 68
07004 Palma de Mallorca
Tif. 971 763 666 - Fax 971 763 667
Internet: <http://www.roldan.es>
e-mail: roldanib@roldan.es

Cream espais per conuiuere

Certificat de Qualitat
ISO 9001-2000 Nº 02.05074

El Govern i el Consell d'Europa

JAUME LLADÓ

El contingut representa una bona estirada d'orelles a la política lingüística del Govern de les Illes Balears, especialment pel que fa a les mesures educatives. Dins aquest àmbit, els experts recomanen generalitzar la immersió lingüística si hom vol assolir un nivell satisfactori, per això caldria que hi hagués una «oferta a les Illes Balears d'un ensenyament essencialment en català i no limitat a la meitat del currículum».

Tanmateix, l'informe no fa referència només a l'àmbit educatiu. Quant a la justícia, també hi troba discriminacions per als catalanoparlants, ja que el sistema actual «no sembla garantir que els processos judicials siguin igualment conduïts en català que en castellà quan un parlant ho requereix», a causa, fonamentalment, de la manca de coneixement de la llengua autòctona per part de molts de jutges. També troba que hi ha molta de feina quant a retolació i etiquetatge, camps en els quals la normalització lingüística està molt endarrerida. El Govern de les Illes Balears ja ha manifestat que no seguirà les recomanacions del Comitè d'Europa. El conseller d'Educació i Cultura mateix, Francesc Fiol, ha manifestat que «hauríem de veure qui són aquests experts que han elaborat l'informe». És una bona manera d'enviar les pilotes defora. Quan el contingut no s'avé amb el que un fa, cal posar en dubte la imparcialitat o la capacitat de qui ho subscriu. El problema de fons són les fites que es marca l'Executiu quant a normalització lingüística. I és evident que aquestes no són gaire ambiciosos, ans al contrari, per

primera vegada vivim una època de reculades ostentoses. La política lingüística de Jaume Matas i Francesc Fiol es basa en el que es comença a anomenar el bilingüisme asimètric. Aquest consisteix a imposar un augment del castellà en aquells pocs àmbits en què el català és majoritari, com per exemple en el sistema educatiu, en nom d'un mal entès bilingüisme; al mateix temps que no mouen una passa perquè el català guanyi terreny al castellà on la llengua dominant és l'espanyol. El resultat és una pèrdua de competitivitat del català davant

Fa poc s'ha conegut l'informe que han fet un grup d'experts sobre la implantació a l'Estat espanyol de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries.

la llengua dominant a causa d'un efecte col·lateral, no sé si cercat o no, que consisteix en la desmotivació dels nous nadius a aprendre la llengua pròpia del país. Perquè, és clar, si resulta que tot ho poden trobar en castellà i només algunes coses en català, és evident que optaran per l'espanyol, i més encara si perceben que les institucions autonòmiques mateixes no li donen suport.

L'escola no pot ser únicament una transmissora de coneixements, també té altres funcions,

no manco importants. I una d'aquestes és la de socialitzar els infants i, de retruc, també un poc els pares. És, per tant, una eina potentíssima per integrar les famílies i evitar desarrelaments perversos. I la integració i l'arrelament passen indefugiblement per conèixer, estimar i emprar la llengua pròpia de la terra on hom viu. I això només es pot aconseguir amb la immersió lingüística. Ho diuen els experts del Consell d'Europa, però abans ja ho han dit molts de sociolingüistes de prestigi

reconegut.

Si volem que la nostra llengua sigui el nexa que ens unesqui a tots, si volem que tots els alumnes del nostre sistema educatiu acabin l'escolarització obligatòria amb un coneixement exhaustiu dels dos idiomes oficials i amb capacitat i ganes d'emprar el català en les seves relacions diàries, cal rectificar la política lingüística i la política educativa del Govern de les Illes Balears. I aquest pic no ho deim només nosaltres, també ho diu el Consell d'Europa.

EL MIRALL amb el suport de

Generalitat
de Catalunya

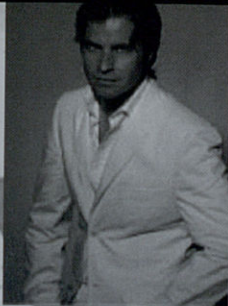

Auditori d'Alcúdia

TEMPORADA DE TARDOR

novembre

Divendres 4

20 h
Preu: 5 €

David Gómez - piano

Homenatge a Mozart

Dissabte 5

22 h
Preu: 10 €

Yllana Teatre

Star Trip

Divendres 11

19 h
Preu: 6 €

Companyia Roseland

las mil i una nit

Diumenge 20

20 h
Gratuït

Perikas Jazz Reunion

Diumenge 25

22 h
Preu: 6 €

Iguana Teatre

la mort d'en Vassili Karkov

Dissabte 26

21 h
Preu: 5 €

Campanya Pobresa Zero

vèncer la pobresa es possible

desembre

Dissabte 3

22 h
Preu: 6 €

Despullant Kurt Weill

teatre musical

Divendres 16

19 h
Preu: 5 €

Companyia de Dansa ASSAJI

souvenir

Tots els diumenges cinema a l'Auditori

Sessions a les 17 i a les 20 hores

Preu: 4 EUR

Plaça de la Porta de Mallorca, 3 · 07400 Alcúdia
informació i venda electrònica d'entrades: tel. 971 89 71 85

Pablo Fuster

«Un jugador de golf gasta deu vegades
més que un turista normal»

CARLES CANALS

Les Illes Balears disposen actualment de dinou camps de golf, als quals se n'han d'afegir quatre pròximament. Així s'avança en una polèmica que Pablo Fuster, president actual de la Federació Balear de Golf, considera injustificada.

Entrevista

– Per què hem de menester més camps de golf?

– Bé, els nous camps, necessaris no ho són pels jugadors que tenim a Mallorca, els nostres 7.600 federats. Però nosaltres

golfistes?

– Bé, jo us puc dir que un jugador de golf gasta com a set o vuit vegades, deu vegades més fins i tot que els turistes normals. És a dir, fa una despesa considerable perquè és una persona d'uns 40, 45 anys, que ja té un poder adquisitiu més o manco important, que ve a Mallorca a

jugar a golf. Escull un bon hotel, sigui a prop d'un camp o no; al matí es dedica al golf; a l'horabai-xa va de compres, fa visites culturals o el que sigui, i al vespre va a sopar a un bon restaurant. El 99 per cent d'aquests turistes lloga un cotxe, o una furgoneta si va en grup, i la despesa és més elevada.

– Això no obstant, alguns economistes defensen una tornada del model de sol i platja, atès que l'intent de desestacionalització fonamentat en el turisme de qualitat no

«Crec que Mallorca té possibilitat de tenir tot l'any turisme»

volem que Mallorca sigui una destinació turística de qualitat, i com més camps de golf tinguem, millor destinació turística serà.

– En aquest moment, quin percentatge de turistes de golf tenim als nostres camps?

– Són bastants més que els federats, però no m'atreveiria a dir un percentatge. Allò que s'ha de tenir clar és que el turista de golf és especial.

– Per què? Quin percentatge de la despesa turística deixen els

ha donat tants rèdits com se'n podria esperar...

– Bé, jo no diria que no ha funcionat. De fet, ha funcionat i ha funcionat bé. Indubtablement, com més camps hi hagi, més gent podrà venir. A més, pensau una cosa: la majoria de jugadors europeus no poden emprar els camps dels seus països durant els mesos de gener, febrer, març... perquè estan completament nevats o el mal temps els impedeix de jugar. Ells aprofiten aquests mesos per venir a jugar a llocs on hi ha un bon clima, com ara Mallorca o Andalusia, o el sud de Portugal. Tots aquests llocs han tingut el mateix discurs que nosaltres, perquè són dues zones a on han cregut en el golf, fins i tot la part política, i no els han posat cap pega per fer camps de golf i ha crescut moltíssim. La millor destinació turística pel que fa al golf, avui en dia a Europa, és Andalusia. Però bé, nosaltres sabem que Andalusia és molt més gran en territori que Mallorca, a més posen més camps de golf... I què passa a les zones a on no n'hi ha? Els hotels tanquen després de la temporada d'estiu i no tornen a obrir fins a la nova, però si hi ha un camp de golf i se'n fa una promoció bona hi haurà gent que anirà en aquella zona i emprarà els hotels, i es forçarà un poquet l'hoteler a haver d'obrir en unes èpoques en què solia tenir tancat.

– Això no obstant, hi ha una clara sensació que els camps de golfs s'acumulen en unes zones molt concretes en comptes de repartir-se... Per exemple, el cas de Calvià, que té la major part dels camps. Això no és desestacionalització, és localització...

– Si jo tenc un terreny a Calvià, demanaré per construir a Calvià, no demanaré construir-lo a cap altra banda, però això és una cosa que les institucions han de

repartir un poquet: jo crec que si es reparteix a les zones on els terrenys estan una mica degradats i no s'empren per a res... Indubtablement devora un camp de golf creix una riquesa tant de comerços com de zones hoteleres, de restaurants — els restaurants que hi ha funcionen millor —, totes aquestes coses bàsiques. Què passa a Mallorca? Jo crec que el turisme de sol i platja està molt ben arrelat i realment podem aprofitar-nos-en, però també crec que Mallorca té possibilitat de tenir tot l'any turisme i no només amb el golf; hi ha la gent que ve a fer senderisme, hi ha la gent que ve en bicicletes, hi ha la gent que ve per la part cultural... I l'hem de promoure molt més, perquè realment a Mallorca...

– No tot camp de golf és una urbanització amagada?

– Abans alguns promotors podien tenir un terreny important, i tal volta muntaven un camp de golf i devora feien promocions urbanístiques. Avui dia ja hi ha molts de camps que només funcionen com a espais esportius, purs i durs. I

funcionen perquè ha augmentat el nombre d'aficionats: si creix l'afecció al golf, els camps podran finançar-se ells tots sols. Si mirau a la televisió el canal 51, d'Amèrica, hi trobareu que tots els camps tenen xalets devora, els uns més integrats que no els altres. L'únic que no m'agrada és que devora el camp de golf hi hagi 25 blocs d'apartaments. Però si són cases integrades dins el paisatge, per què no?

– Això no obstant, aquesta va ser unes de les qüestions que es polititzaren en la creació de camps de golfs, juntament amb la despesa d'aqüífers. Actualment hi ha una normativa que –si no record malament– obliga a regar amb aigües depurades terciàries. Tot i la vostra negativa inicial –perquè aquestes aigües podien crear males olors–, això s'ha solucionat.

– Sí, s'ha solucionat en bona part. Primer de tot perquè l'aigua cada vegada s'intenta que sigui millor. Mirau, avui dia, molt més del 90 per cent –per no dir el 100 per cent– dels camps són regats amb aigua

depurada. Els propietaris dels camps de golf i els encarregats del camp (*greenkeepers*) s'han conscienciat que és la manera de fer-ho. Hi ha unes llavors i una gespa ja apropiades i preparades per ser regades amb aigua terciària, amb aigua depurada. Indubtablement, seria molt millor que ens sobràs l'aigua, però ja no és una excusa que puguin posar els ecologistes, això de l'aigua, tot i que inicialment podien tenir una mica de raó. Cada vegada més els camps de golf són ecològics, cada vegada més els propietaris i els encarregats del camp saben més com se n'han de cuidar, quina és la manera d'estalviar aigua. Avui el reg ja no és indiscriminat, sinó que tot està programat amb ordinador perquè just es reguin les zones on en aquell moment es necessita més aigua... L'aigua està molt més controlada.

– Un cop que s'han regulat les noves urbanitzacions, un cop que s'ha solucionat aquest afer de l'aigua..., per què ha continuat el rebuig polític de l'esquerra als camps de golf?

– Perquè ja hi estan avesats; no han

Metges especialistes en Oftalmologia

C/ d'Anselm Turmeda, 10. Palma (Mallorca)
 Tel. 971 20 15 12 - 971 29 47 44 - 971 29 54 50
 Fax 971 75 52 38
 A/e: iom@iom.es

modificat el seu discurs. Però realment m'agradaria que tota aquesta gent que hi està en contra anàs a visitar qualche golf... Jo he estat jugant a camps on hi havia perdus a la vora d'un tancat de caça: hi veia el caçador amb l'esco-

- Fa devers tretze anys que vaig entrar a la federació i ara fa cinc anys que en som president. Quan es va crear l'Escola Balear de Golf es va anar a poc a poc; ara, realment, és una escola forta, amb quatre nivells de joc, i tenim també una escola per

- A una escola s'hi pot accedir de franc.

- Però, més o menys, què pot costar un curs d'aquests?

- No us ho puc dir exactament. No està lluny dels preus que pugui costar aprendre a jugar a tennis.

- Heu esmentat acords amb l'Ajuntament de Palma, sé que també els teniu amb el Consell de Mallorca... N'estau satisfets, del suport institucional?

- No ens en podem queixar, tot i que sempre voldríem que hi hagués molt més suport. Però abans m'heu demanat com estava el nivell dels jugadors. Nosaltres hem tingut tres campions d'Espanya, quan no fa gaire a les Balears no teníem ni un equip... Avui el tenim i hem estat a primera divisió; ara estam a segona perquè alguns d'aquests jugadors tan importants que teníem s'han fet professionals. Ara miram de crear una nova fornada... Pensau una cosa: que nosaltres, durant set o vuit anys, hem tingut dos jugadors a l'equip nacional, que està constituït per sis jugadors. Això representa també el nivell que hem tingut...

- I el pas a professional ha estat rendible?

- Bé, la passa no és fàcil, perquè, a més de tenir un joc molt bo, l'exigència professional representa un sacrifici brutal. Però fora del terreny professional, el golf té grans avantatges per a la gent jove. Els campions s'acostumen a fer els dissabtes i

«La Fundació Sergio García ensenya a jugar als minusvàlids»

peta mirant com les perdus li fugien al camp i ells no hi podien fer res... Les perdus eren prou intel·ligents com per saber que ningú no els faria mal al golf.

- Podríem deixar la qüestió política per xerrar de la qualitat dels vostres camps. Tenc entès que de vegades deixen molt a desitjar en comparació als d'Andalusia o d'altres destinacions turístiques...

- No! Nosaltres, a Mallorca, tenim un clima molt dur a segons quines èpoques de l'any; les herbes el reben, com és natural. Però cada vegada els encarregats del camp són millors i cada vegada els camps estan més ben cuidats, indubtablement. Hi pot haver qualche excepció en un moment determinat perquè hi ha hagut qualche plaga o una gelada. Els camps estan en unes condicions més que acceptables.

- I què m'heu de dir dels nostres jugadors, d'aquests 7.600 federats? Tenim qualche jugador destacat?

als infants que no mai no hi han jugat, tenim signats convenis amb *El Mundo/El Día de Baleares* per als seus subscriptors..., i veim que la demanda per aprendre'n creix molt. A Espanya puja [anualment] un 10 per cent, i aquí, a Mallorca, devers un 7 o un 8 per cent.

- No està gens malament...

- No està gens malament. És un esport de futur. Pensau una cosa: ara, el golf a Espanya està com fa quinze anys estava el tennis. Avui dia al tennis hi juga qualsevol persona; al golf li passarà exactament això mateix.

- Aleshores podem parlar d'una proletarització del golf?

- Al golf sempre se li ha posat l'etiqueta d'elitista. Avui això està totalment descartat, hi ha gent de totes les classes socials als camps. Els preus actuals són assequibles.

- Què suposa, per exemple, entrar a una escola?

erco
beta

Gianni Rodari

Infants de 0 a 4 anys
Ensenyament en català
Pedagogia activa
Grups reduïts
Servei de cuina

ARQUITECE BENNÀSSAR, 46
07004 PALMA - Tel. 971 29 90 86

erco
beta

Gianni Rodari

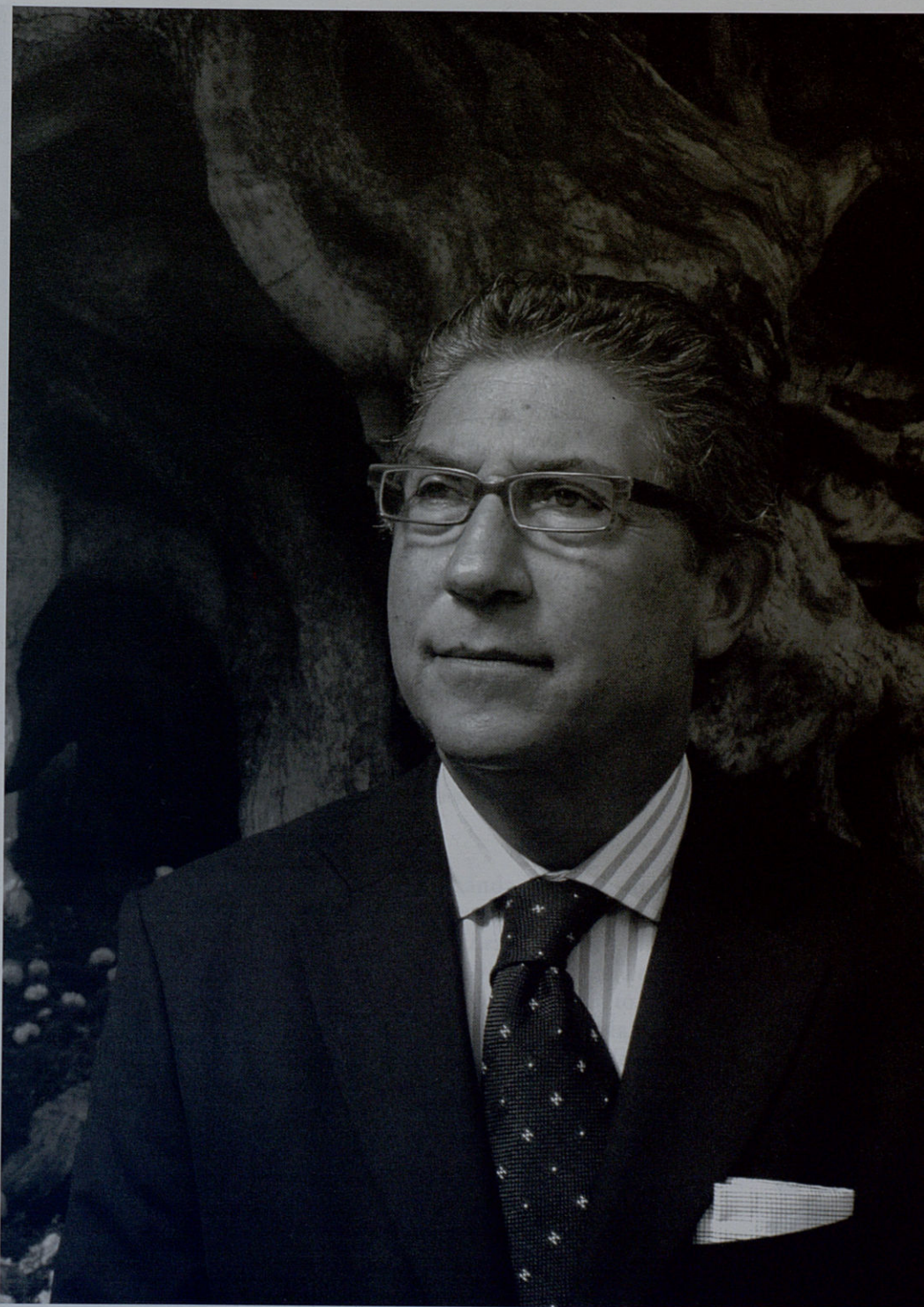
diumenges, i això vol dir que els joves que hi han de jugar no se'n van de gresca els divendres. A més, emperò, l'esport del golf és per a totes les edats... Tenim federats que hi juguen amb noranta i busques d'anys...

– Això sembla contradir la creença què és un esport poc saludable per a l'esquena.

– Per jugar a golf, com a tots els esports, s'ha de fer una preparació: allò que no es pot fer és arribar al camp i voler pegar fort i sense escalfament. De tant en tant, es pot produir una lesió, però jo crec que és un dels esports que menys incidència tenen entre els afeccionats...

– Una darrera pregunta, quin és el vostre handicap?

– El meu handicap és 6,7. Però no m'agradaria tancar l'entrevista sense un esment a la Fundació Sergio García, feta amb el Govern balear. Sergio García és un dels millors jugadors que tenim i ha fet una fundació per ensenyar a jugar als minusvàlids. A Mallorca ja n'hem fet tres cursos i he de dir que s'ho passen fantàsticament bé, hi veus les ganes que tenen d'aprendre un esport: et paguen el que els ensenyen amb un somriure d'allò més gratificant. Rosa Estaràs, la vicepresidenta del Govern balear, hi està molt involucrada i li vull donar les gràcies perquè en totes les coses que li hem demanat ens ha donat una gran ajuda.

Embbat

Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 971 713 350 • Fax 971 215 641 • 07002 Palma de Mallorca

Pere Rosselló Bover, ferit de lletres

LLORENÇ VICH SANCHO

Notes literàries

A la vida hi ha determinats moments en què hom ha de deixar de banda tot subjectivisme, sobretot a l'hora de parlar d'aquelles comptades persones que fan de l'amistat la millor de les literatures. De fet, l'amistat – estranya virtut del tot desraonada i poètica – pot fer enterbolir les paraules i una exagerada retòrica intentarà treure el cap en cada nou paràgraf. He de prometre, doncs, ser del tot objectiu. No sé si ho aconseguiré.

Hauré d'oblidar per uns instants totes i cada una de les intenses conversacions literàries que sempre hem mantingut Pere Rosselló i jo, sobretot durant els mesos d'estiu, allà, ran de mar, just devora on se sentiren els primers crits de guerra del bell parlar catalanesc. Les espases encara planyen la mort dels Montcada. Mossèn Alcover i el seu germà jesuïta treuen fum pels queixals.

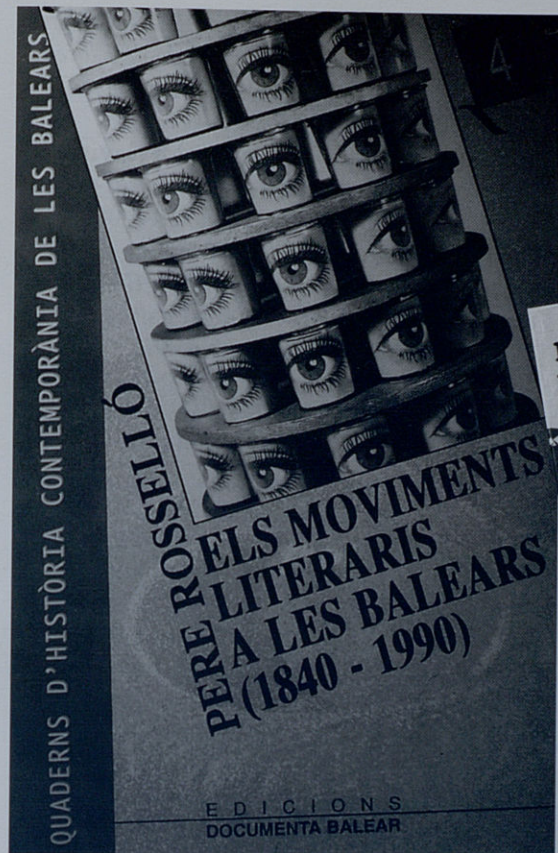
He de confessar la meua fundada por que el present escrit sembli més uns annals bibliogràfics que no pas un simple article periodístic. Parlar de tota l'obra de Pere Rosselló comporta moltes hores d'intensa lectura i, en aquest cas, l'art de la síntesi literària potser no sia arma suficient.

Rosselló Bover, nat a Palma el 1956, acaba de ser nomenat catedràtic d'universitat. Alcem la copa ben plena i ben alta. Hem de brindar de bon de

veres! Aleshores recordarem aquí la seva imparabile trajectòria. Es tracta, doncs, d'un completíssim escriptor. L'he seguit de prop, sobretot en la poètica i en els importantíssims estudis d'història literària. No ha deixat d'escriure novel·les, pensant també en els lectors més joves. Ha dominat els contes, l'assaig, els pròlegs, l'article periodístic...

No l'he vist mai enfadat. Això no vol dir que no tingui el seu geni ben marcat i que tampoc no li manqui aquell punt de mala llet, sempre tan necessari en tota persona de bé. Això sí, es desvia a l'hora d'ajudar-te, de proporcionar-te qualsevol dada literària que hagi de menester. I això és del tot objectiu. Ho tinc ben documentat, comprovat i contrastat. Poesia! Mare de tota literatura! El temps ha passat molt ràpidament. Hem pogut llegir un llibre rigorós, madur, intens, molt exigent. *El temps llençat al pou* (2004). Havien passat setze d'anys de divorci amb les muses, i després de «Tants de jorns / just clovella / i bessó / d'enyorança», un contundent recull poètic ens ha fet trastocar el pensament, amb versos tan definitius com el del «Cercle: fracàs / de l'horitzó. / –¿No ho sap, l'anfós, / que viu tancada / la lluna plena?». Entre les línies d'aquest nou manual de ciència poètica s'han entrelaçat l'experiència de la vida amb un rerefons

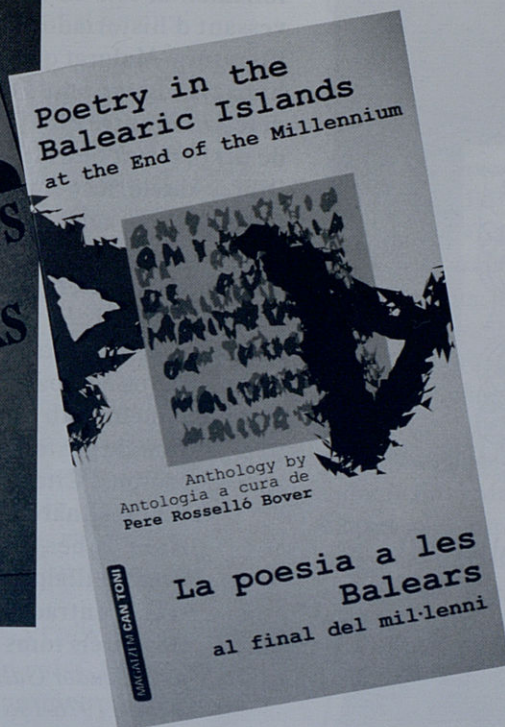

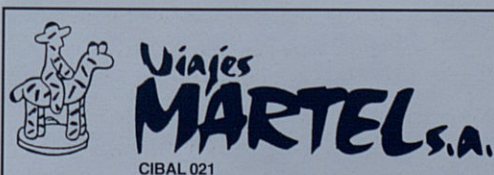
d'esperança –causa i efecte de tot coneixement. A instants se'ns mostra suaument velada. El temps ens va condemnant a retrobar «[...] el buit d'haver viscut / màgics moments de falsos plenilunis». Ens traspasa la pell, al final del llibre, quan evoca el seu progenitor: «–Comtempl del port els llums en l'aigua morta / d'on a la nit el pare era a l'aguait.[...]» Tot ja ve de molt lluny! El recull *Antologia* (1978) fou la seva primerenca obra poètica. Dins hi ha un insòlit poema, que sempre em ve a la memò-

ria, digne de les millors antologies literàries. M'agrada el seu conceptualisme. Diu així: «La flor tancada / fora la gàbia, / mentre l'ocell / creix en el test.» Està datat el 1974-76. Genial! Dos anys per compondre uns versos tan condensats. Després poguérem llegir *Aplec de distàncies* (1981), *Llibre de la selva i altres poemes* (1983) i *L'hort de la lluna* (1988). Tres reculls esplèndids, on trobarem una lírica del tot intransferible.

D'altra banda, el públic més jove ha pogut gaudir de les novel·les *Les aventures d'en Tres i Mig* (1989) i *El fantasma del País del Vent* (1992). En to humorístic, acaronant la ironia, escriví *L'Infern de l'Illa* (2002), on Santiago Rusiñol retorna a una Mallorca ja ben contemporània i es troba a l'aeroport, tot semblant el laberíntic infern de què el Dant ja ens havia donat mostra. La dolçor de l'ensaïma-

Notes literàries

**OFERTES PONT
DE DESEMBRE
2005**

VOLS DIRECTES DES DE PALMA

SÍRIA del 03 al 10 desembre - circuit 1.185,00 EUR

ISTANBUL del 05 al 10 desembre 529,00 EUR

ISTANBUL del 07 a l'11 desembre 396,00 EUR

MALTA del 06 a l'11 desembre 405,00 EUR

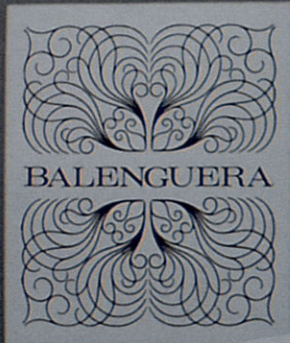
PRAGA del 07 a l'11 desembre 488,00 EUR

Consultar altres destinacions des de Barcelona
No inclou taxes, visats, ni suplement de carburant

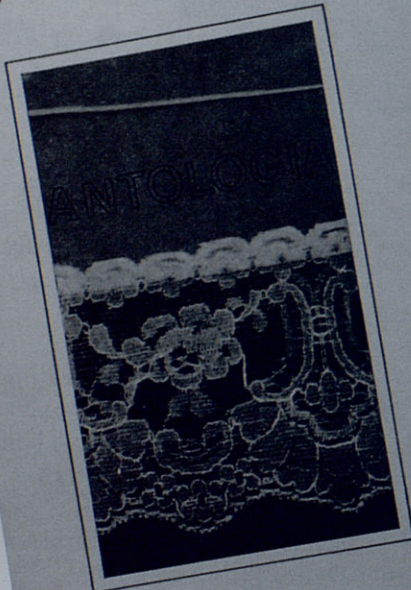
Informes i reserves: OMS, 50 B. Box 696 · 07003 Palma (Mallorca)
Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · <http://www.viajesmartel.com> · ventas@viajesmartel.com

APLEC DE DISTÀNCIES

Pere Rosselló Bover

PREMI CIUTAT DE MANACOR 1977

da mallorquina compensa tota l'amargura del nostre esbucac món, el patrimoni, la terra, la llengua...

Si existeix, emperò, un Rosselló Bover del tot i per tot fonamental està en el seu vessant d'historiador de la literatura. Malgrat que sempre hi haurà alguns punts de deferència entre ell i jo, s'ha de dir ben fort que els seus llibres «històrics» són del tot necessaris. Gràcies a ell s'han pogut recuperar els textos d'escriptors mallorquins de primer ordre. Hi ha molts d'autors que han estat tractats i estudiats, que compartesc

plenament amb ell, en afinat de gustos i petites devocions. Citarem Galmés, Ginard, Sureda i Blanes, Riber, Rosselló-Pòrcel, Villalonga...

Així, d'entrada, cal elogiar els toms *L'obra de Salvador Galmés i Sanxo 1976-1951* (1988), els cinc volums d'*Obres completes de Salvador Galmés* (1990-2001) i un esplèndid volum titulat *Els camins de la cançó: Vida i obra del P. Rafel Ginard i Bauçà* (1999).

Citarem també *L'escriptura de l'home. Introducció a l'obra literària de*

Miquel À. Riera (1982); «*Bearn o la sala de les nines*» de *Llorenç Villalonga* (1993); *Bartomeu Rosselló-Pòrcel: A la llum* (1999), coescrit amb Xavier Abraham, i *Els paradisos perduts de Llorenç Villalonga* (2001). És autor, també, de les antologies *Vint poetes de les Balears* (2001) traduïda al galleg i al castellà, i de *La poesia a les Balears al final del mil·lenni* (2002), amb versions a l'anglès i al francès. No oblidem el Rosselló assagista, amb títols com *Els moviments literaris a les Balears* (1997), *La literatura a Mallorca durant el franquisme 1936-1975* (1998) i *La cultura a Mallorca 1936-2003* (2004). Ha prologat edicions d'autors tan diversos com són Josep Maria Llompart, Miquel Àngel Riera, Gabriel Alomar, Joan Rosselló de Son Forteza, Marian Aguiló i Aguiló, Blai Bonet, Jaume Pomar, Bartomeu Fiol, Josep Melià, Maria Verger...

Entre els seus projectes més immediats hi ha un volum de diferents articles, un altre de narradors i prosistes de principis del segle XX i uns contes per a infants en vers.

Ja ho havia advertit. Aquest escrit sembla més una bibliografia que no pas un simple article divulgatiu. Hi ha poca literatura. Serà traça que la seva obra ocupa en si molt més espai que tots els elogis i la vana retòrica que jo pugui deixar escrita.

llum i gas
amb més energia que mai

E gesa endesa

FONO
902 500 902
GESA

AVARIES: 902 534 902

Aprovat el domini d'Internet «.cat»

L'ICANN, l'organisme internacional amb seu a Marina del Rey (Califòrnia) que regula les adreces d'Internet ha aprovat el domini «.cat» per a la comunitat lingüística catalana.

El «.cat», que començarà a funcionar d'aquí a un parell de mesos, quan s'hagi completat el procés tècnic i burocràtic amb l'ICANN, podrà ser utilitzat per qualsevol pàgina que usi o faci referència a la cultura catalana. No es tracta d'un domini territorial com el «.es».

La consecució d'una adreça d'Internet pròpia per als web vinculats a la cultura catalana va tenir dues cartes d'aval dels governs espanyol i andorrà enviades a l'ICANN. Aquest suport, concretat en el Ministeri d'Indústria, que presideix José Montilla, i el de la Generalitat amb més de 60.000 firmes entre particulars, empreses i associacions, un bon grapat dels quals són de les Illes Balears (la recollida més gran en la història dels dominis), va ser clau perquè s'aprovàs el que serà primer domini creat per a una comunitat lingüística i cultural a Internet.

Amadeu Abril, únic representant català a l'ICANN, va ser qui va tenir la idea de crear aquest domini. L'any 2001, es va formar l'Associació Puntcat, amb membres de l'Institut d'Estudis Catalans, el capítol català de la Internet Society i la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, que es va encarregar d'impulsar la campanya ciutadana, tramitar la sol·licitud davant l'ICANN i moure els fils polítics perquè no hi hagués obstacles. El Govern de les Illes Balears ja ha anunciat que no farà servir aquest nou domini.

XV Setmana de Cuina Mallorquina

El dilluns 17 d'octubre s'encetà a Campos la XV edició de la Setmana de Cuina Mallorquina, que organitza la delegació local de l'Obra Cultural Balear i que enguany està dedicada a la mel. Dilluns, la investigadora de la UIB Marzia Boi en féu el pregó, sota el títol: «La mel, saborós aliment de la cultura mediterrània». Dimarts, la cuinera Antònia Serrano, autora dels llibres *Les receptes de na Tonina* i *Més receptes de na Tonina*, presentà els seus plats als assistents. L'endemà fou el torn de la cuinera local Maria del Carme Llaneras, mentre que dijous, dia de la Fira de Campos, va tenir lloc un acte de cloenda en què es projectà el documental *Un món meravellós*, que el cineasta campaner Gabriel Mayans ha rodat sobre l'apicultura. Acte seguit hi va haver un tast de mels dirigit per l'apicultor Gregori Lladó.

Totes les activitats es realitzaren a les vuit del vespre al local del Forn de Can Nadal de Campos, excepte el pregó, que va tenir lloc a la mateixa hora, però a la sala de cultura de Sa Nostra.

Presentació del diari electrònic «Tribuna Mallorca»

El passat divendres, 27 de setembre, va tenir lloc al Palau de Can Ques de Palma la presentació del diari digital *Tribuna Mallorca*. A la presentació hi assistiren representants d'entitats socials com l'OCB, Voltor, GOB, STEI, Ben Amics, Joves de Mallorca per la Llengua, Lobby per la Independència, Maulets i partits polítics com PSM, UM, EU, ERC i Els Verds. També hi feren acte de presència representants del Consell de la Joventut així com la majoria de col·laboradors de la secció d'opinió del diari. L'acte va ser presentat per Esperança Mateu i hi parlaren l'editor de *Tribuna Mallorca*, Tomeu Martí, i l'impulsor de *Tribuna Catalana*, Miquel Sellarès. Martí digué que *Tribuna Mallorca* «neix de la necessitat imperiosa que el nacionalisme mallorquí i les idees de progrés disposin d'espais i d'instruments de comunicació propis» i destacà que actualment el diari rep una mitjana de 300 entrades diàries i que el repte és aconseguir superar les 1.000 a mitjà termini. Sellarès, de la seva part, explicà l'experiència de *Tribuna Catalana*, que ja és a prop de les 8.000 visites diàries, i recomanà als responsables de *Tribuna Mallorca* treballar per oferir un producte compromès, però elaborat des de la transversalitat política.

Podeu llegir *Tribuna Mallorca* a l'adreça www.tribunamallorca.org.

Miscel·lània
Jaume Lladó

Concert d'aniversari del Corte Inglés

Un veritable èxit el concert que tingué lloc el passat dia 27 de setembre a l'Auditori de Palma a càrrec de l'Orquestra Sinfònica de les Balears, dirigida en aquesta ocasió per Guerassim Voronkof, i amb la col·laboració de cantants solistes de les darreres edicions del Premi Manuel Ausensi per a veus joves.

Un programa atractiu, que el públic va poder gaudir en un concert que esperam que es torni a repetir. Enhorabona.

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

LLIBRES DE TEXT

DISCOS I CASSETTES

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

Pianos Can Garcias

Des de 1.951

Pere Josep Garcias
Pianer

Reparació, Restauració i Afinació

Venda i Lloguer Opció-Compra

Assessoraments - Transports

Joan Maura, Bisbe, 10
07005 · Palma de Mallorca
Tel./Fax: 971 462 016 · Mòvil: 607 891 930
www.lasguias.com/pianosgarcias

Tendències **cinefàgia**

El cine financer

(començant per «El Padrí»)

MATÍAS VALLÉS

L'encàrrec d'aquest article va arribar tenyit d'ironia —«és un número de la revista sobre el finançament de les Balears, t'atreveixes amb la versió cinematogràfica?» Vaig acceptar el repte; però, després de consultar exhaustivament les bases de dades, a penes hi ha pel·lícules que descriguin l'espoli que pateix aquesta comunitat perquè altres regions visquin millor que ella. I no és broma, la Sanitat extremeña és molt superior a la nostra, la qual cosa no manifestam amb ressentiment sinó amb enveja. *El mago*, rodada precisament a la platja homònima de Calvià amb Anthony Quinn, Michael Caine i Candice Bergen, podria servir com a excepció d'aquest gènere inexistent, atès que només la prestidigitació explica que unes illes empobrides encapçalassin les classificacions de riquesa. Ja no és així, afortunadament, perquè resulta molest encapçalar qualsevol llista.

Ampliant una poc més el focus, el repte seria comentar grans títols del cine econòmic, una expressió que pareix un contrasentit. Per descomptat, hi ha *Wall Street*, i Gordon Gekko —nom d'una sargantana, per emfatitzar des del primer moment el sentit de la pel·lícula— ha passat a la

història com a arquetip de la cobdícia. Atès que les Balears abonen 600 mil pessetes diàries a Michael Douglas per una ignota tasca de promoció, es podria incloure aquesta pel·lícula, dirigida amb testosterona per Oliver Stone, en un cicle dedicat al finançament balear. Correspondria a l'apartat de dilapidacions injustificades, que després dificulten la confecció de reivindicacions creïbles. Qui pot pagar 800 milions de pessetes antigues a un actor en declivi no hauria de queixar-se d'insuficiències en Sanitat i Educació. Perdonin el parèntesi moralitza-

Godfather

dor, no degut exclusivament a l'escassetat de títols de cine econòmic. En principi, pareix una relació impossible, però repassem les pel·lícules més animades de la creació. Per exemple, *Lawrence d'Àràbia*, en

consideracions geoestratègiques –econòmiques, en suma– que varen aconsellar prudència a Gran Bretanya en la pugna entre àrabs i otomans. I si la majoria citaríeu la trilogia d'*El Padrí* entre els exemples més sublims del setè art, és difícil no contemplar-la com una paràbola del funcionament de la tramoia financera, i no

la cerca de mercats. Fins i tot el desenvolupament per entregues simbolitza l'evolució dels emporis financers. La primera generació mafiosa alça el negoci amb mètodes antediluvians, la segona el consolida amb aparences de modernitat i, a la tardor, se cerca improbablement l'honorabilitat a l'empara d'alguna institució eclesial.

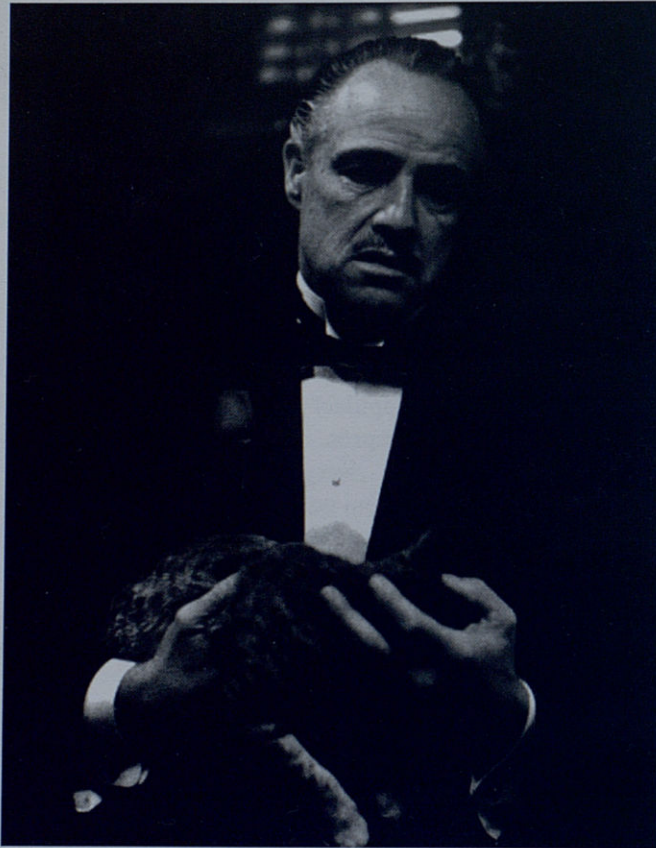
He de recordar-vos també que *Ciutadà Kane* és la història d'un dels grans empresaris nord-americans, aquells *robber barons* idolatrats i odiats a mitges. El seu megalomaniac protagonista no es distancia gaire de figures actuals com Bill Gates o Rupert Murdoch. L'economia és molt més que un subtext de la cinta de Welles. Posats a establir connexions, *Els set samurais* narra la història d'uns pagesos obligats a cercar protecció dels bandits. Com es veu, una trama típica inserida en l'orbe dels negocis, però no volem exagerar en la nostra cerca de justificacions.

La línia argumental d'*El tercer home* –el cine sempre torna a Welles, el seu avortat Picasso– es basa en la distribució d'antibiòtics en mal estat per obtenir grans beneficis. Greene, mestre dels arguments, va extreure d'aquest elixir econòmic la matèria primera per a una de les millors pel·lícules de tots els temps. John Le Carré ha basat la seva carrera literària a homenatjar Greene, i és per això que *El jardiner constant*, traslladat a la pantalla igual que la majoria de

A qui interessaria una pel·lícula sobre les empreses d'assegurances?

què el desencant de l'heroi britànic interpretat per Peter O'Toole es deu precisament a les

tan sols a les Balears. La frase d'Al Pacino «el poder no te'l donen, l'has d'agafar» sintetitza

“Encara queden botigues”
Casa Domar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 72 14 83 - Fax 971 71 93 12 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

les seves novel·les, es deté en l'escandalós repartiment de queviures i medicines a les regions deprimides de Sudan. De nou, un ambient de despatx folrat de caoba, encara que al lector només li quedi a la retina la imatge inigualable de Tessa Quayle.

El discreto encanto de la burguesia, il·lustratiu des del seu propi títol, exhibeix tot el que hi ha de disfuncional en el repartiment contemporani de la riquesa. És un assalt a les convencions tan efectiu com *Un dels nostres*, si bé a Buñuel li haurien espantat les exhibicions sanguinolentes de Scorsese. Tan atractiva com repulsiva, *Goodfellas* –igual que *Casino*, la seqüela no confessada a càrrec del mateix director– emmarca la degeneració del capitalisme contemporani, alliberat de les fèrries regnes calvinistes. No és gens estrany que els mafiosos russos, segons hem comentat en altres ocasions, la vessin infinitament per aprendre les pautes de comportament que han conduït l'extinta Unió Soviètica a la seva situació actual.

A qui interessaria una pel·lícula que explicàs el funcionament de les empreses d'assegurances? A Billy Wilder, sens dubte, que a *Perdició* resumia per a la posteritat l'avidesa dels nord-americans per materialitzar instantàniament les expectatives de riquesa. El director sosté que treballar amb Chandler va donar lloc a una obra mestra a canvi d'escurçar la seva vida. Ja instal·lada en la posteritat, hem de reconèixer que les escenes de Fred McMurray i Barbara Stanwyck a la casa dels Dietrichson empal·lideixen en suggeriments enfront de la narració a les oficines de l'asseguradora.

Hem començat aquest article des de la perspectiva que l'economia del cine és més apassionant que el cine de l'economia. De fet, la consideració de Hollywood com una indústria aporta els únics elements d'emoció a una llegenda capitidismuïda. Això no obstant, rastrejant títols s'arriba a la conclusió que els artistes cinematogràfics han estat atents al primer factor que mou la vida dels seus contem-

poranis, el segon continua essent el sexe. No inclourem *Bonnie and Clyde* – «Són joves, estan enamorats, i maten gent»– entre les obres imprescindibles per entendre l'Amèrica de la Depressió que va sorgir el 1929, encara que es fa difícil escindir *Las uvas de la ira* dels avatars econòmics dels anys trenta.

«No és l'economia, estúpid». Es tractava simplement de demostrar que el cinematògraf és el millor fresc del segle xx, en totes les seves variants. La simbiosi és tan perfecta que es fa molt difícil decidir si la pantalla descriu la societat que l'envolta o si, a l'estil *Big Brother*, li imposa una realitat a què ha d'adaptar-se forçosament. Sigui quina sigui l'opció triada, s'ha esfumat en el segle XXI de la dissipació. Internet imposa noves pautes, el caràcter fragmentari de la qual causa desassossec en els amants de l'homogeneïtat. Pot arribar-se a la paradoxa que el món fos més global a final del segle passat que en alguna fase avançada de l'actual. El cine ja no hi serà per contar-ho.

Ruta literària de Salvador Galmés

per Sant Llorenç des Cardassar

GASPAR VALERO

Començam l'itinerari literari de Salvador Galmés a la carretera de Palma a Artà, precisament al **carrer de Mossèn Salvador Galmés**, on es troba la casa que fou de l'escriptor, en què visqué i morí. El 13 de maig de 1923, Mn. Galmés sol·licità a la corporació municipal permís per reformar la seva casa. El projecte fou realitzat per l'arquitecte Guillem Fortesa. Té dues plantes d'alçat; el portal forà és d'arc rodó, i mostra una finestra a cada lateral. A l'esquerra, un ninxolet amb motllura neobarroca conté un bust de Crist. El primer pis presenta tres finestres amb ampit.

És en aquesta casa on comentam algunes dades biogràfiques de Mn. Salvador Galmés i Sanxo. Nasqué a Sant Llorenç des Cardassar l'any 1876, a les cases de la possessió de ses Sitges. El 1904 s'ordenà de prevere. El 1911 assumí la direcció de l'edició les obres de Ramon Llull. Morí al seu poble nadiu el 1951, a la casa que ara descrivim. És l'escriptor més característic de la narrativa rural modernista a Mallorca. És autor d'obres de prosa punyent, amb personatges de pregon perfil psicològic, i també de descripcions paisatgístiques precises i acolorides. Destacam de la seva obra les narracions breus *El garriguer d'Infern*, *Negrures*, *Entre dos mons* i *La dida*, i la novel·la *Flor de Card* (1911).

Des del carrer de Mossèn Salvador Galmés, gairebé davant la casa de l'escriptor, a l'altre costat de carretera agafam el carrer de Nunó Sanç, al final del qual, en conflu-

ència amb el carrer del Nord, trobarem el **molí d'en Comís**, bon punt per llegir un fragment de la narració *Hivernal*, en què fa una descripció impressionista del poble, amb els molins: «Hem anat a la vila. La tarda és placèvola; els molins molen suaument com moguts pel vent del ventall d'una senyora. N'hi ha un sens arbre ni antenes; és la mestralada dels dies passats. Ja veim la vila... el campanar, oh, i que puja!, i la cúpula amb sa filigrana de s'arquitectura com una testa coronada...

Els camins són fangosos.

Un mul roda a la sínia.

Un tai d'entrecavadores deixa la feina; ara té bon toc.

El sol se pon com una flor apocalíptica.

L'electricitat s'encén.

Per la muntanya la boira pastura com un ramat fabulós d'ovelles disperses»

Si miram el molí d'en Comís, a la nostra esquerra afinarem el **camí del Cementeri**, que agafarem voltant a la dreta. Els voltants de la necròpoli ens serviran per llegir algunes vivències i els paisatges que Salvador Galmés descriu a la novel·la *Flor de Card*: «Afinà els xiprers del cementeri, com dits molsuts, de fosca, apuntant el cel, i la visió tètrica d'aquelles punxes li produí una desviació atencional, seguida de regiraments de vísceres i líquüefacció de coses preses dins son pit, congriant-se en onades qui s'inflava pujant del ventrell a la gorja, esbaltint-se en els llagrimers i rompent en plors. Això li féu bé, com una pústula qui esclata i raja. La lluna, com una

majestat morta, s'afonava dins la mortalla tavellada del ponent, formant clarícies i foscares estratificades; l'estelada irradiava celística balba; la tramuntana llampegava consemblant a una visió instantània de mar lumínica tempestuosa, solquejada per cabotins de foc; la natura es vestia de dol...»

El **carrer Major** és el protagonista urbà de la nit de festa major que apareix descrita a la novel·la *Flor de Card*, amb en Belluguins i n'Angelina que passegen amunt i avall: «Cansats de caminar i estar drets, s'aturaren a ca una de les amigues, en el carrer Major, l'artèria principal de la festa, a on duia més bull i estava més encesa. Rallaren, rigueren bromejant i mirant passar la gent. La nit ja era closa. De dalt a baix, a cada banda del carrer, pampallugaven les llumetes de petroli dels venedors de pomes i avellanes, en dues fileres, com una acompanyada de mort estacionada, despedint sutja i fumassa. Formant el fons del carrer, s'estergia dins la foscor la silueta de l'església. En el frontis, dos finestrans horitzontalment ovats deixaven escapar els raigs debilíssims de la llàntia del Sagrament i dels ciris qui cremaven davant la imatge del gloriós Sant Llorenç. [...] Se féu tard. La gent foravilera ja havia buidat. Les pomposes pageses de masia i la gent externa també començaven a tocar retiro. Els llums dels venedors i de les tavernes minvaven de claror; el renou mancava; el trull s'aclaria. Els estels llambrejaven, com ulls

closos amb pipelles humides per subtil coentor de llàgrimes.»
 A l'església parroquial de Sant Llorenç es troba, a l'esquerra de la nau, la capella de la Verge Trobada, amb la imatge medieval, de tanta devoció i història. És el punt on acaba la novel·la *Flor de Card* i fineix el record de l'idil·li entre en Jaumet Belluguins i n'Angelina: «Fa uns quants anys, si haguésseu visitada la Mare de Déu Trobada a Sant Llorenç des Cardassar, auríeu vista la devota imatge servant amb la mà dreta un brot d'alfàbrega seca i negra, lligat amb un rosari de vidre rosat, com un enfilall de grans de magrana. Antany, el dissabte de la festa, el sagristà, adasant la cambrina de la Patrona, tirà el brot en el munt de les agranadures, tot esfullant-se i perdent-se dins el serradís humit, brut de pols i borra. L'única petja d'aquell idil·li dolorós desapareixia de la terra, com una flòbia de vapor s'esvaeix dins la immensitat buida del firmament.»
Es pou Vell (carrer des Pou) configura un antic lloc d'abasta-

ment públic d'aigua, documentat el segle XVII. Presenta una construcció a manera de coberta, de planta rectangular, amb coberta de teulada a dos aiguavessos; la façana mostra un arc escarser i, a la dreta, una obertura d'arc rodó; el lateral de l'esquerra presenta un arc rodó. El segment de la dreta acull la part més antiga del conjunt, un coll de cisterna de secció quadrangular i de pedra viva. El de l'esquerra ve determinat per un abeurador allargassat, reformat, amb carena de pedra maresa. El pou apareix a l'obra de Salvador Galmés *Flor de Card*: «El dia queia esllangueït, eixumorat de quietesa, i la quietesa eixumorada de tonalitats esborradisses. La corriola del Pou Vei giscava.
 —Me n'hauré d'anar a dur aigo— i n'Angelina entrà dins la casa, sortint-ne al punt amb la gerra buida posada sota el braç dret. Passava un foraviler venint de jornal.
 —Hala, a retiro!
 —Bono!...»
 A continuació, proposam un

itinerari pel foravila llorençí guiat de la mà de l'escriptor. Atesa la seva llargada, hem de tenir en compte que s'hauria de fer en vehicle. Així les coses, al nucli mateix de Sant Llorenç, des de la carretera de Palma a Artà estant, cercam la carretera secundària que enllaça Sant Llorenç amb Manacor per Calicant i Bellver (PMV-3323), que coincideix inicialment amb el **camí de sa Teulera i de Llucamar**, cap a ponent del nucli de Sant Llorenç. A alguns centenars de metres del començament d'aquesta via hi ha un punt adient per situar-hi la descripció del paisatge muntanyós del nord de la vila que Salvador Galmés realitza a *Flor de Card*. Es tracta d'una descripció precisa, amb els topònims perfectament situats, amb una prosa autènticament poètica, curulla de símils i de metàfores: «El sol ponent feria de biaix ses faccions vellutades, colorejant-les d'un daurat mate de préssec madur. Vers la tramuntana se dibuixava una petita serra, de

Itineraris

muntanyes rònegues, pelades, rocoses: es Parlament, el puig més alt, ample, esfèric, hidròpic; sa Faç, retirant a una testa humana fora forja, ajeguda; s'Esquerda amb sa gran corona de recingles vermellosos com un bloc d'aram

com una immensa catifa de *moiré*. Lluny, vers el llevant, la conca baixava convertint-se en vall i al fons se destriava la mar, la fada eternalment boja, dormida dins la calitja blau-plomosa, amb suau alenar de ventijol.»

Continuam per la carretera de Bellver i, a uns dos quilòmetres de la vila de Sant Llorenç, parteix cap a la dreta el camí

El carrer Major és el protagonista urbà de la novel·la «Flor de Card»

cremat; es Tresor, rumbejant en el galter una clapa de grava rossa com la solidificació d'una glopada d'or fus; es puig Agut, d'una conicitat perfecta i regular, embolcat dins l'ombra projectada p'es Parlament. La petita conca formada pels vessants pujava suaument fins a la serra, verdejant d'arbreda, amb tonalitats diverses

propri de la **possessió de ses Sitges**. Returam a les cases, ja que aquí fou on nasqué Salvador Galmés, l'any 1876. Hi situam un fragment de la narració titulada *Hivernal*, que parla de la vida a una possessió uns dies d'hivern, que ben bé podria ser la nadiua de l'escriptor. Missatges i jornalers apareixen en una escenografia

gairebé patriarcal: «Han esclatat els aubellons... Fa tres dies que plou i el temps no està associat, que ploga! El mestral de tant en quant encara siula, quines ganyses de ferro! Anem a dins la cuina, que hi crema el foc amic, l'amic dels pobres. L'oguer per matar el temps, fa una arada de caramutxa an en Marquet amb sa reia i ses orelles d'un tros de llauna de grisoll vell. El pareier major, fa un garrot nou d'ullastre per corretjades; el pastor adoba picarols. El sen Joan fa llatra; quan estava de porqueret a sa Glova ja en feia, i encara ne fa les estones que té lleguda.

—Quantes de braces ne deveu haver fetes el sen Joan?

—Me pareix... que podríem donar sa volta a Mallorca i encara en romandrien.

El sen Joan caducava però la veritat era que n'havien fetes moltes ferm. Aquelles mans d'estopa que no porien aguantar res, eren de lo més falagueres per doblegar sa pauma i no tenien aturai com les cames davanteres d'una mosca. [...] És el matí; no plou. Els arbres degoten, llagrimengen... Els aucells s'estufen i s'espolsen l'aigua. El sol és mort com una brasa mig apagada; surt com si estàs constipat aboçat amb una bufanda de núvols. L'herba és humida... Els aubellons corren riol riol... dos ulls de bou saltironegen p'en terra; senyal de fred. Avui traurem el cap, eh, pastor?»

La carretera de Bellver i Manacor, a l'altura del quilòmetre 5, deixa a la dreta el camí de Calicant i volta a l'esquerra, cap a Bellver. En aquest revolt, continuam recte, pel camí de Son Mesquida i d'Infern. Un poc més de cinc quilòmetres més endavant, trobarem les **cases d'Infern Vell**. Hi situam alguns fragments de la narració titulada *El garriguer d'Infern*. A més d'una recreació magistral de la psicologia del personatge, el garriguer, l'autor ens aporta una descripció intensa del paisatge que envolta la possessió d'Infern, és a dir, del puig d'Alpare i de la muntanya de

Calicant. Aquí, hi situam la definició que en fa de la figura del gariguer: «Part davall la pleta, la pendent s'ajeu a un replà ermàs, llepant el fons de la vall, on s'adreça un fasser altíssim davant una masia primitiva i ruïnosa: Infern. N'és propietària la Gran Cristiana, senyora d'una vasta possessió partida en dotze predis o masies. Servant la noble tradició cinegètica de sos majors —que tal volta treu origen del temps dels nostres reis en què l'encontrada era topadissa de cérvols i senglars—, la senyora hi manté encara la institució dels garriguers, espècie d'oficials de senyoriu feudal, en missió de guardar el lloc de caçadors i llenyataires furtius i de representar els interessos del senyor entre els masovers i arrendadors de les terres per a l'agricòlia.»

Aproximadament a un quilòmetre de les cases d'Infern Vell, més a prop d'Artà, arribarem al portell de la possessió anomenada **sa Carbonera**. Hi situam el fragment d'*El garriguer d'Infern* que més s'apropa al puig d'Alpara: «Errívol i soliu, el Mal-Home feia talaia predilecta d'un promontori del puig d'Alpare, en forma de mamelló, voltat de càrritx i camamil·la. Vers tramuntana s'obria en ventall policrom la meravella de la badia d'Alcúdia, a redòs de Formentor; a man dreta, replomava el bec de Ferrutx, pitrera rocosa i colrada de la serra d'Artà; i a l'esquerra, el massís de Calicant s'ajaçava dins la planície amb mòrbida elegància. Vers orient era un descans guaitar el vast domini jurisdiccional, clapat de conror i garriga, mogut de comes i turons. I més enllà, la vila dins un encís de llunyania, i més enllà encara, el dors lluent de la mar. [...] Al terme de la vall, dins l'alou llunyà de la vila, els ametlers florits escampaven una suavitat de llençol. Més endins, l'esquena de mar, ara semblava d'argent, suara de plom. Bufava vent de tramuntana. L'aire titil·lava de diafanitat. Pel cel volaven núvols de ventre fosc i pits tornasolats, que projectaven llurs ombres fantàsticament llenegadisses sobre fondals i turons de l'afrau malplana.

Venien de la serra del Nord, esblaimada dins l'horitzó, i àdhuc pareixia que n'exhalaven el puig de Calicant i el bec de Ferrutx. Qualcun llepava el puig d'Alpare amb besada blanca, que la blavor del cel engolia o el vent espellissava empenyent-lo vers la mar llambrejant.»

Encara continuam en direcció a Artà, però devers un quilòmetre més enllà, abans del camí de Carrossa, abandonam la carretera principal i voltam a la dreta pel camí de sa Begura, amb s'Hort de sa Begura ben a prop. Ara, la direcció vers migjorn ens apropa novament a la vila de Sant Llorenç. Per aquest camí, passam sa Begura i arribam a la confluència amb el torrent de ses

Planes, on es troba el **gorg de ses Planes**, esmentat a la narració *El garriguer d'Infern*: «Entre el massís de Calicant i el puig d'Alpare, s'obre una petita vall que llenega suauement vers la vila. Les vessants frontereres de les dues muntanyes congrien el torrent d'Albranca, mort de set fins al gorg de les Planes, a on s'atipa d'aigua, corre embriac per dins un codolar i s'afica, fart de riure, dins l'entranya insadollable de l'avencar de Sant Llorenç.»

El camí de sa Begura i del gorg de ses Planes passa per devora ses Voltes i Can Cuc i arriba a la part nord de la vila de Sant Llorenç, punt on acabam aquesta ruta literària de Salvador Galmés.

Relojeria Española S.L.
Fundada en 1885

Concessionari Oficial

Ω
OMEGA

LONGINES
SWISS WATCHES

TE
TISSOT
Swiss Quality Time

RADO
Switzerland

OFFICIAL COSMONAUTS CHRONOGRAPH
FORTIS
swiss watches

SWISS ARMY

EMPORIO ARMANI

HAMILTON
AMERICAN • SINCE 1852

Plaça de Cort, 14
07001 · PALMA DE MALLORCA
Tel. 971 721 563 · 971 724 344
Fax 971 714 369
www.relojeriaespanola.com
respanyola@wmega.es

Discoides

RAFFI M. CREUS

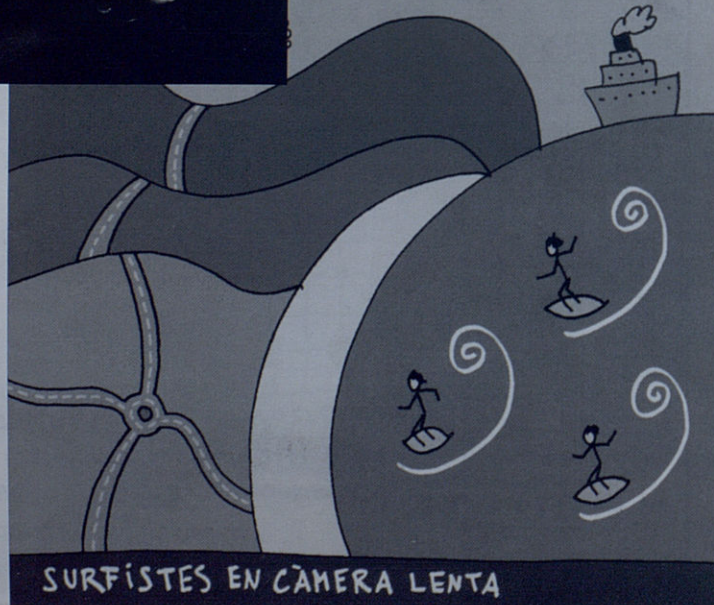
Entre el caramull de novetats discogràfiques que hi ha a les prestatgeries de les botigues de música i en la venda a la manta (*top manta*), són escasses, malauradament, les d'artistes de les nostres illes i, més encara, les d'aquells que ho fan en la nostra amenaçada llengua materna. Però heus aquí que, de tant en tant, tenim el goig de trobar-nos amb joies com les que avui presentam. Dos solistes de Mallorca i un grup de Menorca que practiquen, almenys en aquests *discoides*, tres estils diferents, com a prova de la diversitat i riquesa de les músiques illenques.

Per estricte ordre d'aparició al mercat, el primer (que en realitat són dos, com veurem) que es presenta és *Surfistes en càmera*

lenta, segon treball en solitari de **Joan Miquel Oliver**, líder (és el mot adequat puix n'és lletrista, compositor i guitarrista) dels famosos **Antònia Font**. Joan Miquel és un artista polièdric d'aquells que tenen el cap ben moblat. Membre fundador i, com hem dit, *alma mater* dels autors del multipremiat *Taxi*, fa uns anys ja ens va sorprendre amb *Drogueria Esperança*, el seu debut discogràfic sense el grup, i amb el poemari *Odissea 3000* (Lleonard Muntaner Editor), l'any 2002. *Surfistes en càmera lenta* és un disc atípic d'onze temes que podem qualificar de relaxant: sense estridències ni distorsions, però amb bases rítmiques ballables i laments acústics. L'enginy d'Oliver ha emprat, a part d'instruments clàssics com la guitarra acústica, el pandero o el violí, d'altres diguem-ne d'atípics, com ara el pot d'*airwick fresh aqua*, la flauta escolar o la guitarra de plàstic. Les lletres ens porten dels amants de les ones del títol del disc, a l'homenatge al corredor de Fórmula 1 Emerson Fitipaldi, passant pel cant al molí de vent i al pícnic. El treball va ser presentat en societat al Teatre Sans el 21 d'abril de 2005. Hi actuà acompanyat de la **Show Me The Way Band**, que integra part dels Antònia Font (Jaume Manresa i Pere Debon) i el director de l'audiovisual que acompanyava el darrer treball de la banda (Toni Lara). Ara bé, dèiem abans que en realitat no era un disc, sinó dos, del mateix artista, i és que aquest concert es

JOAN MIQUEL OLIVER

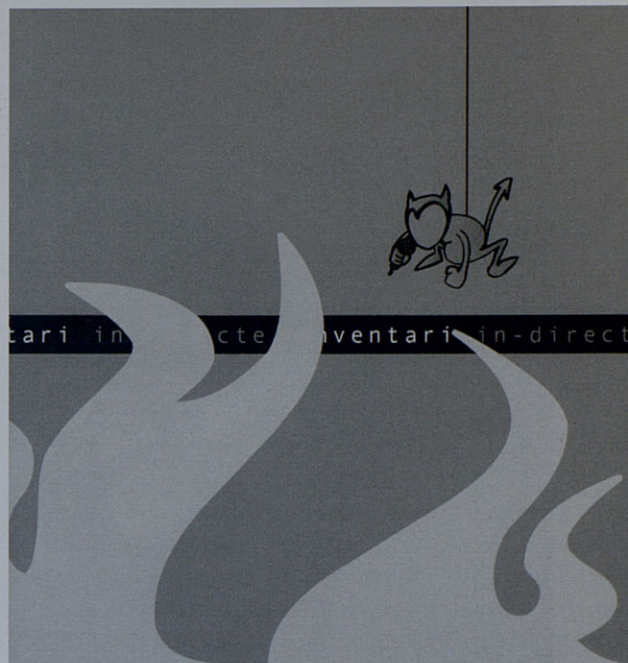

va enregistrar i se n'ha fet una edició gratuïta per regalar als compradors de *Surfistes...* El directe es diu *Live in Paris* i conté temes del disc que es presentava i d'altres de *Drogueria Esperança*. De directe a directe i d'illa a illa. *In-directe* és el títol amb el qual els menorquins **Inventari** celebren el seu desè aniversari dins aquest foll món de la música. El treball va ser enregistrar al Teatre Ca-los de la seva estimada Ciutadella, el 29 de gener d'enguany. El quintet format per Bep Marquès a la veu, Toni Bosch i Nasi Comelles a les guitarres, Josep Bosch al baix i Toni Taltavull a la bateria, es va veure enriquit en aquesta actuació amb músics de bandes menorquines i catalanes, a saber: Joan Reig (Els Pets i Mesclat), Albert Fort (Fes-te-Fotre), el ciutadellenc Sente Fontestat (Ja t'ho Diré) i Pau Pons (Polaris). En desset temes fan un repàs al seu decenni musical, presenten un tema nou, «Super-porno star», i una de les versions que més els agrada, «Avui t'he vist», originàriament «Hoy la ví» del finat cappare de Los Secretos, Enrique Urquijo. Sens dubte, *Inventari* té molts punts per agafar el relleu dels també ciutadellencs Ja t'ho Diré en el camp del rock en català. Qualitat i ganes no els en falten, i si ens fixam en la seva trajectòria fins ara, són nombrosos els concerts tant a la seva illa com al Principat. Fins ara, el grup tenia al mercat dos treballs: *Estones* i *Ara sí*, aquest del 2003, que fou el que més sonà per terres i mitjans de comunicació catalans. La prova de la seva inquietud és que han organitzat la primera edició d'un festival que volen que sigui

anual. Es diu **1r En Pla Rock**, i es farà al Teatre 17 de Gener de Ciutadella, el dia 1 d'octubre i, a més d'ells, també hi actuaran els catalans Fes-te Fotre.

La tercera, o quarta millor dit, novetat discogràfica és la més calenta, en el sentit que ha estat la darrera a editar-se i suposa el primer *discoide* que publica en solitari el seu autor; però això no ens ha d'enganyar, perquè segurament és el disc més experimentat, heterogeni i veterà (malgrat la seva joventut) dels tres presentats en aquestes pàgines. **Joan Martorell** va néixer a Porreres l'any 1976, ben aviat s'incorporà a la centenària Filharmònica Porrerenca com a percussionista i, actualment (des de fa un bon grapat d'anys), n'és el director. També ha dirigit altres bandes i ha estat professor de música a tres escoles diferents. Però el que aquí ens interessa és el seu vessant menys clàssic: és membre de **Pla Forana** (folk), **Caponnam** (pop-rock), **Aujazz Band** i **Jazz'ta Big Band** (jazz); ha escrit obres i ha fet arranjaments per a molts i variats artistes, i ara s'ha decidit a publicar *Capturant un sospir*, un compacte instrumental de luxe de 12 temes que ell mateix ha compost i arranjat, enregistrats els mesos de gener i febrer de 2004 a Palma i Buenos Aires. Sí, sí, a l'Argentina, perquè la peça que tanca el disc, «El encuentro», va ser enregistrada a l'estudi La Casita de mis Viejos amb un grapat de músics argentins entre els quals destaquen el propietari de l'estudi i tècnic de l'enregistrament, **Lito Vitale**, i el baixista Marcelo Torres. A l'estudi mallorquí, acompanyaren en Joan un ramellet de músics prou

coneguts: Toni Pastor (llaüt i tècnic d'enregistrament), Toni Miranda (guitarres), Bernat Cabot (violí), Quim Gironell (percussió i bateria), Rosa Cañellas (violoncel), Roberto Uke (saxofon soprà), Cati Obrador (oboè), Bernat X. Xamena (fiscorn) i Joan Taberner (llaüt). Joan Martorell s'ha reservat el piano, l'acordió, el caixó peruà i diverses percussions. El resultat és un disc magnífic per assaborir dolçament, una banda sonora a la qual cada oient pot posar les imatges que vulgui, les que les suggeridores músiques de Joan Martorell de segur li evocaran. La presentació de gala va ser al claustre del santuari de Montis-ion, a Porreres, el passat 7 d'agost, acompanyat, ni més ni manco, que de Lito Vitale. El que hem dit, corrents cap a comprar alguna d'aquestes novetats i a gaudir-ne. Encara que per fer-ho bé, a plaer, us n'heu de quedar les tres.

Música

EL MIRALL

EL MIRALL BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sr./Sra. _____

DNI _____

Adreça _____ núm. _____ pis _____

Codi postal _____ població _____

Telèfon _____

Em subscric a la revista EL MIRALL, al preu de 25 euros de quota anual. Podeu presentar els rebuts a l'entitat bancària/d'estalvi que indic a continuació i a la qual deman que els accepti i els carregui al meu compte:

Banc/Caixa _____

Signatura

Agència/oficina _____

DC _____ cte./lta. núm. _____

2005 | 2006

 Fundació
Lluís Carulla

XXVIII PREMIS BALDIRI REIXAC

per a l'estímul i el reconeixement de l'escola catalana

113.700 EUROS de dotació total

A les escoles, 14 premis de 3.300 euros cadascun.

Als alumnes, 75 premis de 700 euros cadascun.

A mestres i professors, 6.000 euros per a un treball de reflexió pedagògica i 3.000 euros de subvenció per a la seva edició, i 3.000 euros per a una proposta didàctica i la seva aplicació. Amb motiu del 50è aniversari de l'Escola Sant Gregori, aquesta institució convoca el Premi Jordi Galí - Escola Sant Gregori a una experiència o proposta pràctica d'integració, dotat amb 3.000 euros.

Trobareu les bases, els qüestionaris i les fitxes d'inscripció a www.fundaciolluisscarulla.org

Fundació Lluís Carulla · Aribau, 185 3r · 08021 Barcelona
Telèfon: 93 200 53 47 · Fax: 93 200 56 33 · Correu electrònic: info@fundaciolluisscarulla.com
Termini de presentació dels treballs: 11 de febrer de 2006 · Assessorats tècnicament per la DEC d'Omnium Cultural

Amb el patrocini honorífic de la:

Disseny gràfic: Roc Herms Pont rherms@gmail.com

 Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

TeNiM
UNa LLeNGUa
PeR SeNTIR

LLORENÇ VALVERDE CATEDRÀTIC

“Jo he decidit implicar-me
personalment en l'ús del català”

A Mallorca tenim una llengua
pròpia.

Molts dels que viuen aquí encara
no la parlen, i alguns ni tan sols
l'entenen.

Si et sents mallorquí o vius a
Mallorca, fes sentir la nostra
llengua.

Consell de Mallorca

Mallorca ets **tu**